

จดหมายข่าว

พรวิน

ก้าวใหม่การวิจัยและพัฒนาการเกษตร

- ▶ พระมิ่งขวัญชาวไทย...น้ำพระทัยสู่ชาวเกษตร หน้า 2
- ▶ วัตถุประสงค์รายทางการเกษตร หน้า 6
- ▶ วันมันฝรั่งไทยในยุค 2000 หน้า 8
- ▶ พันธุ์ข้าวปิ่นแก้ว หน้า 10
- ▶ สารเคมีปลอดภัยของเกษตรกรและผู้บริโภค หน้า 12

ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 ประจำเดือน มีนาคม 2543

ISSN 1513-0010

พระมิ่งขวัญชาวไทย

น้ำพระทัยสู่ชาวเกษตร

พระมิ่งขวัญชาวไทย...นำพระทัยสู่ชาวเกษตร

พรรณนีย์ วิชชาชู : รายงาน

▲ เสด็จพระราชดำเนินถึงบริเวณหน้าอาคารเฉลิมพระเกียรติ 6 รอบพระชนมพรรษา

▲ ทรงกดปุ่มเปิดแพรคลุมป้ายอาคารเฉลิมพระเกียรติ 6 รอบพระชนมพรรษา

▲ ทรงปลูกต้น "ช้างนำว"

▲ ทรงปลูกต้นลำดวนแดง

▲ ทอดพระเนตรข้อมูลพันธุกรรมพืช ภายในพิพิธภัณฑ์พืชสิรินธร

▲ นายอนันต์ ดาไลตม อธิบดีกรมวิชาการเกษตร การบังคับมทูลถวายรายงาน

▲ นางนวลศรี ทยาพัชร ถวายรายงานภารกิจของกองวัดภูมิพิชการเกษตร

▲ เสด็จฯ ทอดพระเนตรสวนพันธุ์ไม้หายากบริเวณพิพิธภัณฑ์พืชสิรินธร

เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2543 ที่ผ่านมา เป็นวันที่ต้องจารึกไว้ในประวัติศาสตร์ของกรมวิชาการเกษตรอีกวาระหนึ่ง เมื่อสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จพระราชดำเนินทรงเป็นประธานเปิดอาคารของกรมวิชาการเกษตร 2 อาคาร ได้แก่ อาคารเฉลิมพระเกียรติ 6 รอบพระชนมพรรษา และ พิพิธภัณฑ์พืชสิรินธร นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณที่เหล่าข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของกรมวิชาการเกษตรจะต้องจารึกไว้ในความทรงจำตลอดไป

เนื่องจากทรงมีพระราชภารกิจที่จะต้องเสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไปทรงเปิดรถไฟฟ้า BTS ในช่วงเช้าของวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2543 เช่นกัน หมายกำหนดการเดิมที่จะทรงทอดพระเนตรนิทรรศการของกองวัดภูมิพิชการเกษตร และพิพิธภัณฑ์พืชสิรินธร จึงต้องระงับไป คงไว้เพียงหมายกำหนดการทรงเปิดอาคาร และทรงปลูกต้นไม้ทั้ง 2 อาคาร แล้วเสด็จทรงพระราชดำเนินกลับ

ที่อาคารเฉลิมพระเกียรติ 6 รอบพระชนมพรรษา ทรงปลูกต้น "ช้างนำว" และที่อาคารพิพิธภัณฑ์พืชสิรินธร ทรงปลูกต้น "ลำดวนแดง"

ในโอกาสอันเป็นมงคลยิ่งนี้ จดหมายข่าว "ผลิใบฯ" จึงขอนำภาพ และเรื่องราวของอาคารทั้ง 2 แห่ง รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับต้นไม้ที่ทรงปลูกทั้ง 2 ต้น มาเสนอท่านผู้อ่าน เพื่อที่ท่านจะมี

อาคารเฉลิมพระเกียรติฯ

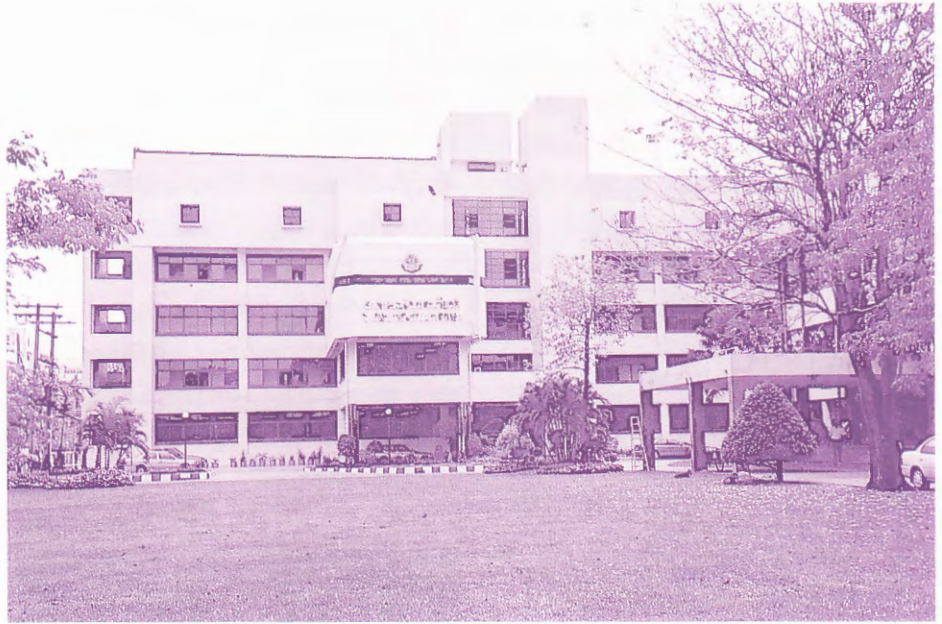
กองวัดภูมิพิษการเกษตร ได้รับงบประมาณในปี-2539 สำหรับสร้างอาคารปฏิบัติงานหลังใหม่เป็นเงิน 45.62 ล้านบาท เริ่มดำเนินการก่อสร้างเมื่อปี 2540 และแล้วเสร็จในปี 2542 อาคารดังกล่าวเป็นอาคาร 5 ชั้น พื้นที่ใช้สอยภายในอาคาร 4,513 ตารางเมตร เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2542 กรมวิชาการเกษตรได้มีหนังสือขอพระราชทานนามอาคารหลังนี้ ซึ่งได้ทรงพระมหากรุณาธิคุณพระราชทานนามอาคารว่า “อาคารเฉลิมพระเกียรติ 6 รอบพระชนมพรรษา” พร้อมทั้งมีพระบรมราชานุญาตให้นำตราสัญลักษณ์ “พระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ 5 ธันวาคม 2542” ประดิษฐานไว้เหนือชื่ออาคารด้วย

ภารกิจของกรมวิชาการเกษตร ซึ่งจะใช้อาคารหลังนี้เป็นสถานที่ปฏิบัติงาน เป็นภารกิจของกองวัดภูมิพิษการเกษตร ซึ่งจะครอบคลุมในด้านต่างๆ ได้แก่

- การขึ้นทะเบียน และอนุญาตการนำเข้า การผลิต การจำหน่าย การมีไว้ในครอบครองของสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช ตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535
- ดำเนินการวิจัย วิเคราะห์ ทดสอบ ตรวจสอบเกี่ยวกับสารพิษทางการเกษตร ผลิตภัณฑ์และสิ่งแวดล้อม
- วิจัยและตรวจสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์ของวัดภูมิพิษทางการเกษตร
- ศึกษาวิจัย และประเมินความเป็นพิษของสารพิษทางการเกษตร
- บริการตรวจสอบสารพิษตกค้างในผลิตภัณฑ์และผลิตภัณฑ์การเกษตรและสิ่งแวดล้อม

ก่อนหน้านี้ กองวัดภูมิพิษการเกษตร มีอาคารซึ่งเป็นห้องปฏิบัติการอยู่เพียงอาคารเดียวใช้มาตั้งแต่ปี 2514 เมื่อหน้าที่ความรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้น ห้องปฏิบัติการที่มีอยู่เพียงอาคารเดียว จึงไม่เพียงพอ ประกอบกับในปัจจุบันการปฏิบัติงานในห้องปฏิบัติการจำเป็นต้องให้ได้ตามมาตรฐานสากล โดยเฉพาะการรับรองห้องปฏิบัติการตาม ISO Guide 25 กรมวิชาการเกษตรจึงได้เสนอของบประมาณในการสร้างอาคารใหม่ และได้รับความเห็นชอบจากรัฐบาล จัดสรรงบประมาณในการจัดสร้างให้ดังกล่าว

ภารกิจของกองวัดภูมิพิษการเกษตร ปัจจุบันมีความสำคัญมาก เพราะวัดภูมิพิษการเกษตรมีบทบาทต่อการผลิตทางการเกษตรเป็น

อาคารเฉลิมพระเกียรติ 6 รอบพระชนมพรรษา

อย่างมาก และมีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน และต่อสิ่งแวดล้อม นอกจากการกำกับดูแลให้การขึ้นทะเบียน การนำเข้า การจำหน่าย การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร เป็นไปตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตรายทางการเกษตรต่างๆ คือ ภาระหน้าที่ของกรมวิชาการเกษตรที่จะต้องดำเนินการค้นคว้าวิจัยหาเทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับการใช้สารเคมีอย่างถูกต้อง ปลอดภัย และมีประสิทธิภาพในการรักษาผลผลิต แต่ไม่ทำลายสภาพแวดล้อม

นิทรรศการวัดภูมิพิษ

ตามที่กล่าวแล้วว่า กำหนดการเดิมคือสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จะเสด็จฯ ทอดพระเนตรนิทรรศการของกองวัดภูมิพิษการเกษตร แต่เนื่องจากทรงมีภารกิจอื่น จึงได้งดกำหนดการทอดพระเนตรนิทรรศการไป แต่ผ.นวลศรี ทายพัชร ผู้อำนวยการกองวัดภูมิพิษการเกษตร ก็ได้มีโอกาสนำรายงานเกี่ยวกับบทบาทของกองวัดภูมิพิษการเกษตร โดยใช้ Sign board ด้านล่างของอาคาร

เพื่อมิให้เสียโอกาสนี้ไป “พลีโบ” ขอนำข้อมูลเกี่ยวกับนิทรรศการที่กลุ่มงานต่าง ๆ ของกองวัดภูมิพิษการเกษตรที่ได้จัดเตรียมไว้มารายงานให้ทราบด้วย ดังนี้

นิทรรศการเกี่ยวกับงานทะเบียนและการอนุญาตวัดภูมิพิษ จัดแสดงเกี่ยวกับหน้าที่ความรับผิดชอบในการควบคุมสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช โดยการขึ้นทะเบียนเพื่ออนุญาตให้ใช้ หรือเพิกถอน

ทะเบียน อนุญาตให้ใช้หรือห้ามใช้ รวมทั้งการออกใบอนุญาตประกอบกิจการผลิต นำเข้า ส่งออก และมีไว้ในครอบครอง จัดแสดงรายชื่อผลิตภัณฑ์ที่ถูกห้ามใช้เนื่องจากมีความเป็นพิษสูง และพิจารณาเห็นว่าเสี่ยงต่อการใช้ในระหว่างปี 2520 - 2537 รวม 32 ชนิด และปัจจุบันได้พิจารณาห้ามใช้ผลิตภัณฑ์บางชนิดเพิ่มเติมอีก 13 ชนิด ซึ่งขณะนี้กำลังรอประกาศกระทรวงอุตสาหกรรมอยู่ นอกจากนี้ยังมีรายชื่อสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่มีพิษร้ายแรงและต้องเฝ้าระวังการใช้เป็นเวลา 3 ปี เพื่อจะพบทวนความจำเป็นในการใช้ใหม่อีก 12 ชนิด

นิทรรศการบริเวณ ชั้น 5 ของอาคารเฉลิมพระเกียรติฯ

นิทรรศการเกี่ยวกับการตรวจสอบคุณภาพวัดภูมิพิษ จัดแสดงตัวอย่างวัดภูมิพิษชนิดและสูตรต่าง ๆ ตัวอย่างการทดสอบทางฟิสิกส์ และเครื่องมือตรวจสอบคุณภาพวัดภูมิพิษที่ทันสมัยต่างๆ

นิทรรศการผลกระทบของวัดภูมิพิษการเกษตรต่อสภาพแวดล้อม จัดแสดงหุ่นจำลองซึ่งเห็นการปนเปื้อนของสารพิษบนร่างกายเกษตรกรระหว่าง

การฉีดพ่นสารเคมี หรือทำงานในแปลง แสดงรูปภาพการผสมและแพร่กระจายของวัตถุดิบพืชในแหล่งน้ำ ตะกอนในลุ่มน้ำต่าง ๆ จำลองแบบการทดสอบเกี่ยวกับความเป็นพิษ ของวัตถุดิบพืชที่มีผลต่อพืชที่ปลูก เช่น การงอก การเจริญเติบโต เป็นต้น จำลองแบบการทดสอบเกี่ยวกับผลกระทบของสารกำจัดศัตรูพืชที่มีต่อปลาที่เลี้ยงในนาข้าว

นิทรรศการเกี่ยวกับสารพิษตกค้างในผักและผลไม้ แสดงข้อมูลการสำรวจผัก และผลไม้ระหว่างปี 2538 - 2542 รวมทั้งชนิดผักและผลไม้ที่มีสารพิษตกค้างมากเรียงตามลำดับ ได้แก่ ถั่วลิสงเตา ถั่วฝักยาว ต้นหอม มะเขือเทศ หัวผักกาด กวางตุ้งคะน้า ส้มเขียวหวาน พุทรา ชมพู่มังคุด และฝรั่ง รวมทั้งชนิดของสารพิษที่ตกค้างในผักและผลไม้ ได้แก่ กลุ่มไพรีทรอยด์ กลุ่มออร์กาโนฟอสเฟต กลุ่มออร์แกนโนคลอรีน และกลุ่มคาร์บาเมต

นอกจากนี้ยังมีนิทรรศการเกี่ยวกับหมู่บ้านปลอดภัยสารพิษ GAP ของวัตถุดิบพืชการเกษตร ข้อมูลเกี่ยวกับการปนเปื้อนของสารพิษในสินค้าเกษตรส่งออกและนำเข้า รวมทั้ง การสาธิตการลดพิษของสารพิษตกค้างในผักและผลไม้ด้วย

ต้นช้าน้ำ

ต้นไม้ที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงปลูกภายหลังพิธีเปิดอาคารเฉลิมพระเกียรติ 6 รอบพระชนมพรรษา คือ “ต้นช้าน้ำ”

“ช้าน้ำ” หรือมีชื่อเรียกอื่นๆ อีกหลายชื่อ ได้แก่ กระแจะ ช้างโน้ม ช้างโหม ตาลเหลือง ขมิ้นพระต้น มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Ochna integerrima Merr* เป็นพืชในวงศ์ OCHINACEAE มีถิ่นกำเนิดแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในประเทศไทยพบขึ้นตามป่าผลัดใบทั่วไป ทนแล้ง และไฟป่าได้ดี

“ช้าน้ำ” เป็นไม้ยืนต้นสูง 3-5 เมตร ใบเดี่ยวเกิดแบบสลับ รูปไข่รี ปลายใบแหลมขอบใบเป็นจัก ใบยาว 8-15 เซนติเมตร กว้าง 3-4 เซนติเมตร กลีบดอกสีเหลือง มี 5-10 กลีบ ส่วนใหญ่พบ 7-8 กลีบ เกสรเพศผู้จำนวนมาก ปลายเกสรเพศผู้สีส้ม ผลรูปกลม เส้นผ่าศูนย์กลาง 1 เซนติเมตร

“ช้าน้ำ” จะออกดอกระหว่างเดือนมกราคม-พฤษภาคม ดอกมีกลิ่นหอม สามารถขยายพันธุ์ได้โดยใช้เมล็ด เนื้อไม้แข็งปานกลาง มีสีน้ำตาลแดง ใช้สร้างบ้านได้ รากไม้มีสรรพคุณในการใช้ขับพยาธิ และแก้น้ำเหลืองเสีย

พิพิธภัณฑ์พืชสิรินธร

จดหมายข่าว “ผลิบา” เคยเสนอเรื่องราวของพิพิธภัณฑ์พืชแห่งนี้มาครั้งหนึ่งแล้ว เมื่อเดือนเมษายน 2541 ในโอกาสที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จมาทรงวางศิลาฤกษ์ โดยได้กล่าวถึงความเป็นมาของพิพิธภัณฑ์พืช ซึ่งขณะนั้นยังเรียกว่า “พิพิธภัณฑ์พืชกรมวิชาการเกษตร” อยู่ มาถึงวันนี้ พิพิธภัณฑ์พืชแห่งนี้ได้รับพระราชทานนามว่า “พิพิธภัณฑ์พืชสิรินธร” พร้อมทั้งได้รับพระราชานุญาตให้นำอักษรย่อพระนามาภิไธย “สธ” ประดิษฐานไว้เหนือชื่ออาคารด้วย

ดอกโสมกระชาย

พิพิธภัณฑ์พืชสิรินธร ได้รับงบประมาณการก่อสร้างจากรัฐบาลเมื่อปี 2540 ในวงเงิน 33 ล้านบาท เพื่อใช้เป็นสถานที่เก็บรวบรวมตัวอย่างพันธุ์พืชและหนังสือวิชาการทางพฤกษศาสตร์อันทรงคุณค่าตามระบบสากล เพื่อสะดวกในการค้นหาและศึกษาทั้งนี้มีตัวอย่างพันธุ์พืชที่เก็บรวบรวมไว้กว่า 60,000 ตัวอย่าง และหนังสือ เอกสารวิชาการพฤกษศาสตร์กว่า 4,000 เล่ม

พิพิธภัณฑ์พืชสิรินธร เป็นอาคาร 3 ชั้น พื้นที่ใช้สอยรวม 1,420 ตารางเมตร ประกอบด้วย ชั้นที่ 1 มีห้องจัดแสดงนิทรรศการด้านพฤกษศาสตร์ ทั้งแบบถาวร และหมุนเวียน พร้อมทั้งห้องสมุดเอกสาร วารสาร ตำราด้านพฤกษศาสตร์กว่า 4,000 เล่ม ดังกล่าว นอกจากนี้ยังมีห้องปฏิบัติการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ และศึกษาเชื้อพันธุกรรมพืชด้วย

ชั้นที่ 2 เป็นส่วนของพิพิธภัณฑ์พืช เก็บตัวอย่างแห้งของพืชที่พบ ทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศ มากกว่า 60,000 ตัวอย่าง ดังที่กล่าวแล้วข้างต้น มีการวางรูปแบบการเก็บตัวอย่างเป็นวงศ์พืชต่างๆ เก็บแยกเป็นตู้ๆ เพื่อสะดวกแก่การค้นคว้า พร้อมทั้งมีห้องศึกษาตัวอย่างพืชด้วย

การเก็บตัวอย่างพืชในตู้พิพิธภัณฑ์ ที่เรียกว่า CABINET แยกออกเป็นวงศ์ต่างๆ 295 วงศ์ แบ่งเป็น พืชดอก และพืชเมล็ดเปลือย โดยมี พืชดอก 285 วงศ์ ประกอบด้วย พืชใบเลี้ยงคู่ 234 วงศ์ พืชใบเลี้ยงเดี่ยว 51 วงศ์ ส่วนพืชเมล็ดเปลือยมี 10 วงศ์

การเก็บจัดเรียงตัวอย่างพรรณไม้แห้งในพิพิธภัณฑ์พืชสิรินธร จัดตามระบบของ Bentham & Hooker ใช้วิธีเก็บตามลักษณะของพืชที่มีสายวิวัฒนาการสัมพันธ์คล้ายคลึงกัน เริ่มจากกลุ่มพืชใบเลี้ยงคู่ ไปถึงพืชใบเลี้ยงเดี่ยว จากพืชที่เริ่มพัฒนามีดอก ส่วนของกลีบดอกแยกจากกันชัดเจน มีจำนวนเกสรเพศผู้จำนวนมาก วงเกสรเพศแยกจากกัน เริ่มจากวงศ์พวกแก้วกูดัน ต่อด้วยวงศ์น้อยหน่า วงศ์ไม้เมณฑา ตามด้วยกลุ่มพืชที่การพัฒนากลีบดอกไม่เด่นชัด เกสรเพศผู้สั้น วงศ์ขึ้นเพศเชื่อมรวมกัน เช่น วงศ์ยางพารา มะขามป้อม วงศ์ขุนหมาด วงศ์ตำแย เป็นต้น

ชั้นที่ 3 ประกอบด้วยห้องประชุม อบรมเพื่อใช้เผยแพร่วิทยากรด้านพฤกษศาสตร์ รวมทั้งห้องทรงงานของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ใบฐานองค์ประธานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชของประเทศไทย ที่ได้พระราชทานให้กลุ่มงานพฤกษศาสตร์ปฏิบัติการกิจสนองพระราชดำริเกี่ยวกับฐานข้อมูลธนาคารพันธุกรรมพืชที่เก็บสะสมในพิพิธภัณฑ์ นอกจากนี้ยังมีห้องประมวลผล และเครือข่ายคอมพิวเตอร์ด้วย

บริเวณรอบๆ อาคาร ได้ปลูกพันธุ์พืชหายากและใกล้สูญพันธุ์ รวมทั้งสมุนไพรต่างๆ ไว้ให้ผู้สนใจได้ศึกษาหาความรู้ด้วย เช่น ต้นโสมกระชาย ต้นสาละอินเดีย ต้นจามจุรีสีทอง ต้นโคกน้ำ เป็นต้น

การเก็บตัวอย่างพรรณไม้

การเก็บตัวอย่างพรรณไม้ ถือว่าเป็นศิลปะและเป็นวิทยาศาสตร์ทางอนุกรมวิธานพืช ตัวอย่างพืชสดไม่อาจเก็บรักษาให้อยู่ในสภาพได้เป็นเวลานาน การใช้น้ำยาดองในขวดแก้ว หรือในภาชนะพลาสติก จะช่วยรักษาสภาพเดิมได้อย่างดีแต่เสียค่าใช้จ่ายมาก และเปลืองที่เก็บรักษา ส่วนตัวอย่างพืชแห้ง เสียค่าใช้จ่ายน้อย ง่ายต่อการเก็บรักษาและง่ายต่อการ

นำออกมาใช้งาน

ตัวอย่างที่เก็บต้องอยู่ในสภาพดี สมบูรณ์ แสดงลักษณะของพืชได้ทุกส่วนยังดี ขนาดของตัวอย่างที่รวบรวมควรให้พอเหมาะับกระดาษ ขนาดยาว 16 1/2 นิ้ว กว้าง 10 1/2 นิ้ว ไม่ควรเก็บตัวอย่างเมื่อฝนตก

ตัวอย่างพืชที่เก็บต้องมีดอกหรือผลเพื่อจำแนกชื่อ และควรเป็นดอกและผลที่มาจากต้นเดียวกัน พืชที่มีเพศแยกกัน ควรรวบรวมให้ได้ทั้งดอกเพศผู้และเพศเมีย ดอกหรือผลขนาดใหญ่ ควรตัดตามยาวหรือขวางเพื่อสะดวกต่อการทำแห้งหรือติดกระดาษ พืชที่อ่อนนุ่ม กลีบดอกบาง ฉีกขาดง่าย เก็บใส่ขวดดอกยาง ปกติดอกยางในแอลกอฮอล์ 70% หรือดองในน้ำยาผสม ดังนี้

สูตร 1

- ฟอรัมาลิน (40%) 5 ส่วน
- กรดอะซิติก 5 ส่วน
- แอลกอฮอล์ (50%) 90 ส่วน

สูตร 2

- ฟอรัมาลิน 5 ส่วน
- กลีเซอรอล 5 ส่วน
- แอลกอฮอล์ (50%) 53 ส่วน
- น้ำ 37 ส่วน

สำหรับเครื่องมือเก็บตัวอย่างพรรณไม้ มีกรรไกรตัดกิ่งไม้ มีดพก พลั่วมือ ขวานขนาดเล็ก เลื่อยมือ กล้องถ่ายรูป เครื่องวัดระดับความสูง แผ่นป้ายติดเบอร์ และน้ำยาดองตัวอย่าง สมุดบันทึก แฉกอัดและถุงพลาสติก

การจดบันทึกเป็นสิ่งสำคัญ ต้องทำอย่างรอบคอบ โดยแยกเป็นหัวข้อ ได้ดังนี้

1. ผู้เก็บ (ชื่อผู้เก็บรวบรวม)
2. วัน เดือน ปี ที่เก็บ
3. ระดับความสูงของพื้นที่ (โดยประมาณ)
4. ชื่อ สกุล หรือ วงศ์
5. ชื่อพื้นเมือง (สอบถามจากชาวบ้าน ไม่บันทึกเอาเอง)

6. ชื่อสถานที่เก็บรวบรวม (บันทึกระยะทาง และทิศทางห่างจากสถานที่สำคัญ แสดงไว้บนแผนที่

7. หมายเลขของผู้เก็บ (ใช้ระบบเดียวกันไม่เปลี่ยนระบบ เช่น 38-1, 38-2 หรือ 1-38, 2-38)

8. สถานที่ที่พืชขึ้นอยู่ เช่น ป่าเต็งรัง ทุ่งหญ้า ดินโคลน และสภาพโดยทั่วไปบริเวณนั้น

9. คำบรรยายลักษณะของพืช และคุณสมบัติทางเศรษฐกิจ หรือคุณสมบัติอื่น

สิ่งที่ควรคำนึงในการอัดแห้งและตากแห้ง คือ

การทำให้ตัวอย่างแห้งเร็ว เพื่อไม่ให้ราขึ้น และให้สีคงสภาพเดิม หรือใกล้เคียงมากที่สุด ถ้าแดดดี ประมาณ 4-5 วัน ก็แห้ง แต่ในบางแห่งไม่มีแดดหรือฝนตกก็สามารถอบด้วยหลอดไฟ เต้า หรือตะเกียง วางไว้ด้านล่าง ข้างบนวางแผงตามแนวตั้ง บนตะแกรงลวดเหนือไฟ อย่าใช้ไฟแรง ตัวอย่างจะแห้งเร็ว ทำให้เปราะและหักง่าย

สำหรับกระดาษที่จะใช้ติดตัวอย่าง ให้มีความแข็งแรงพอประมาณ ขนาดมาตรฐาน 16 1/2 x 10 1/2 นิ้ว ติดด้วยกาว ใช้กระดาษขาวติดบนทับด้วยถุงทรายทิ้งไว้ 1 คืน เมื่อกาวแห้งจึงติดแผ่นบรรยายลักษณะตรงมุมซ้ายล่างของกระดาษ ติดตัวอย่างเป็นข้อความเดียวกันที่ได้บันทึกภาคสนาม แล้วนำไปลงทะเบียนพรรณไม้ โดยดอกหมายเลขที่กระดาษตัวอย่าง และลงรายการที่สมุดลงทะเบียน และกระดาษตัวอย่างมีหมายเลขตรงกัน เพียงเท่านี้ก็ได้อตัวอย่างพร้อมที่จะนำไปเก็บเข้าตู้พิพิธภัณฑ์เพื่อใช้งานต่อไป

ตัวอย่างพันธุ์ไม้ที่เก็บไว้ในตู้ CABINET

ใบแหลม ใบเรียบเกลี้ยง กว้าง 2-3.2 เซนติเมตร ยาว 5.2-12 เซนติเมตร ดอกออกเป็นดอกเดี่ยว ออกตามปลายกิ่ง ดอกมีสีแดงน้ำตาล กลิ่นหอม กลีบเลี้ยง 3 กลีบ กลีบดอก 6 กลีบ หนา มีขนนุ่ม ชั้นนอก 3 กลีบ แม่แบบนอก กลีบชั้นใน 3 กลีบ ขนาดเล็กกว่า หุ้มเข้าหากัน จะออกดอกกระหว่างเดือนธันวาคม-เมษายน ดอกจะเริ่มหอมในเวลาเย็นถึงเช้า ผลสุกสีดำรสหวานอมเปรี้ยว ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ดและกิ่งตอน มีสรรพคุณในการรักษาโรค โดยเกสรนำมาประกอบกับสมุนไพรอื่นๆ เป็นยาบำรุงหัวใจ บำรุงกำลัง บำรุงโลหิต และแก้ลม

นิทรรศการที่พิพิธภัณฑ์พืชสิรินธร

ภายหลังทรงปลูกต้นลำดวนแดง สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จพระราชดำเนินขึ้นอาคารพิพิธภัณฑ์พืช เพื่อทอดพระเนตรนิทรรศการที่จัดแสดงไว้ ณ ชั้นที่ 1 อันประกอบด้วย

ต้นลำดวนแดง

ในการเสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดอาคารพิพิธภัณฑ์พืชสิรินธรในครั้งนี้ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงปลูกต้นลำดวนแดงไว้ในบริเวณหน้าอาคารด้วย

ลำดวนแดง มีต้นกำเนิดในภูมิภาคอินโดจีน เป็นไม้ยืนต้นขนาดเล็กสูง 3-8 เมตร ใบเดี่ยวเรียงสลับกัน รูปรี หรือรูปหอกแกมยาว โคนและปลาย

นิทรรศการ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จัดแสดงตัวอย่างพันธุ์ไม้ที่เก็บโดย นายแก้วขวัญ วัชโรทัย ผู้อำนวยการโครงการ รวมทั้งตัวอย่างพันธุ์ไม้ที่ดองไว้ในโหล เช่น มะกอกน้ำมัน ซึ่งเก็บจากประเทศสเปน หวายโสม เก็บจากอุทยานแห่งชาติเขาคิชฌกูฏ จันทบุรี เป็นต้น

วัตถุดิบตรายทางการเกษตร

มาตรการในการควบคุมและกำกับดูแล

ตามที่กล่าวมาในข้างต้น หน่วยงานของกรมวิชาการเกษตรที่มีบทบาทอย่างมากตาม กฎหมายฉบับนี้คือ กองวัตถุมีพิษการเกษตร และกองควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร ซึ่งแต่ละกองจะมิชอบข้ายความรับผิดชอบต่าง ๆ กัน หากมองในภาพรวมแล้วมีมาตรการสำคัญ 3 ประการ คือ

- 1) การขึ้นทะเบียน
- 2) การแจ้งก่อนการประกอบกิจการและการออกใบอนุญาตประกอบกิจการ
- 3) การตรวจสอบและควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์

การขึ้นทะเบียน เป็นการพิจารณาเลือกวัตถุดิบตรายชนิดใดชนิดหนึ่งเพื่อใช้ในประเทศ ด้วยการประเมินคุณประโยชน์และความเสี่ยงภัยในการใช้ หากพบว่ามีประสิทธิภาพดี และมีความปลอดภัยเพียงพอ จึงจะพิจารณาขึ้นทะเบียนให้ได้ จะเห็นได้ว่าถ้าที่สารเคมีแต่ละชนิดจะถูกนำมาใช้ในแปลงผลิตของเกษตรกรจะต้องผ่านกระบวนการที่ถี่ถ้วนเพื่อเป็นหลักประกันที่ดีให้กับพี่น้องเกษตรกร สำหรับขั้นตอนนี้ดำเนินการโดยกองวัตถุมีพิษการเกษตร ซึ่งวัตถุดิบตรายที่ต้องขอขึ้นทะเบียนได้แก่ วัตถุดิบตรายชนิดที่ 2 และวัตถุดิบตรายชนิดที่ 3 ที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมวิชาการเกษตร อย่างไรก็ตามสามารถกล่าวได้ว่าวัตถุดิบตรายทุกชนิดที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมวิชาการเกษตร จะต้องขึ้นทะเบียนทั้งสิ้น ยกเว้นวัตถุดิบตรายที่ประเมินแล้วว่าไม่ปลอดภัยและได้พิจารณาห้ามใช้ไปแล้ว ซึ่งจะได้กล่าวถึงต่อไป

การแจ้งก่อนประกอบกิจการและออกใบอนุญาตประกอบกิจการ หลังจากที่วัตถุดิบตรายได้รับการขึ้นทะเบียนแล้ว ผู้ที่มีความประสงค์จะประกอบกิจการไม่ว่าจะเป็นการผลิต การนำเข้า การส่งออก และการมีไว้ในครอบครอง หากเป็นวัตถุดิบตรายชนิดที่ 2 จะต้องแจ้งก่อนประกอบกิจการเพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่ทราบว่าใครกำลังดำเนินการอยู่อย่างไร ส่วนวัตถุดิบตรายชนิดที่ 3 ต้องขอ

ในช่วงต้นปีที่ผ่านมามีกรมวิชาการเกษตร โดยฝ่ายสารวัตรเกษตร กองควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร ได้ถอดขึ้นเรื่องการค้าสารเคมีกำจัดศัตรูพืชของผู้ประกอบการอย่างเข้มงวด จนเป็นข่าวโด่งดังขึ้นหน้าหนังสือพิมพ์อยู่หลายวัน ประเด็นดังกล่าวเป็นเรื่องที่สร้างความสงสัยให้ท่านผู้อ่านเป็นอย่างมากโดยเฉพาะใบเรื่องบบกบาทของภาครัฐกับการควบคุมสารเคมีต่างๆ และที่เขายกกับว่าเป็นวัตถุดิบตรายประเภทต่างๆ นั้น แท้จริงแล้วเป็นอย่างไร

หลังจากที่ฉีกซองไปค้นข้อมูล พบว่าการควบคุมสารเคมีควบคุมป้องกันและกำจัดศัตรูพืชหรือที่ภาษาราชการ เขาเรียกว่า “วัตถุดิบตรายทางการเกษตร” นั้น ภาครัฐจะควบคุมโดยผ่านกระบวนการตามพระราชบัญญัติวัตถุดิบตราย พ.ศ. 2535 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติฉบับนี้มีอยู่หลายหน่วยงานแต่หน่วยงานที่นำมาใช้จริงมีเพียง 3 หน่วยงาน คือ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยเฉพาะวัตถุดิบตรายทางการเกษตร จะอยู่ภายใต้การดูแลของกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำหรับผู้ที่มีความประสงค์จะประกอบกิจการเกี่ยวกับวัตถุดิบตรายทางการเกษตรต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติดังกล่าวอย่างเคร่งครัด กล่าวคือ ต้องขอขึ้นทะเบียนแจ้งประกอบกิจการ และขออนุญาต เป็นผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ส่งออก หรือผู้ครอบครอง (ในที่นี้คำว่าครอบครอง หมายถึง การมีไว้เพื่อขาย เพื่อเก็บรักษา การขนส่ง และการใช้) ต่อกองวัตถุมีพิษการเกษตร กรมวิชาการเกษตร จากนั้นเป็นมาตรการควบคุม

และตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ในสถานที่ผลิตหรือในท้องตลาดทั่วไป ซึ่งจะอยู่ในความดูแลของฝ่ายสารวัตรเกษตร กองควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร กรมวิชาการเกษตร

ตามพระราชบัญญัติวัตถุดิบตราย พ.ศ.2535 ได้ให้ความหมายของวัตถุดิบตรายไว้ว่า

“วัตถุดิบตราย หมายถึง 1) วัตถุระเบิดได้ 2) วัตถุไวไฟ 3) วัตถุออกซิไดซ์และวัตถุเปอร์ออกไซด์ 4) วัตถุมีพิษ 5) วัตถุที่ทำให้เกิดโรค 6) วัตถุที่มีมันตรังสี 7) วัตถุที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม 8) วัตถุกัดกร่อน 9) วัตถุที่ก่อให้เกิดการระคายเคือง 10) วัตถุอย่างอื่น ไม่ว่าจะเป็เคมีภัณฑ์หรือสิ่งอื่นใดที่อาจทำให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์ หรือสิ่งแวดล้อม”

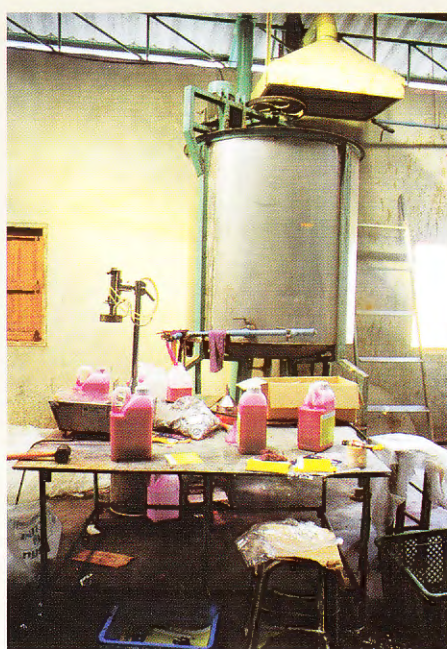
หลังจากการประกาศใช้กฎหมายดังกล่าว กระทรวงอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นหน่วยงานกลางในการบริหารจัดการและประสานงานตามกฎหมายได้ ออกกฎกระทรวงและประกาศกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมวัตถุดิบตรายมาหลายฉบับ หนึ่งในประกาศเหล่านั้นคือ ประกาศเรื่อง บัญชีรายชื่อวัตถุดิบตราย พ.ศ.2538 ซึ่งได้กำหนดชื่อวัตถุดิบตรายที่หน่วยงานต่างๆ ต้องรับผิดชอบและควบคุมกำกับดูแล นับตั้งแต่การขึ้นทะเบียน การขออนุญาต การจัดทำฉลาก รวมไปถึงการกำกับดูแลด้านอื่นๆ อีกด้วย

สาระสำคัญในพระราชบัญญัติวัตถุดิบตราย พ.ศ. 2535 ได้กำหนดเงื่อนไขมาตรการควบคุมกำกับดูแล และบทลงโทษไว้อย่างชัดเจน ซึ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกรมวิชาการเกษตร สามารถสรุปได้ดังนี้

อนุญาตต่อกองวัตถุมีพิษการเกษตรเสียก่อนจึงจะประกอบกิจการได้ ทั้งนี้ เพื่อให้ภาครัฐสามารถควบคุมธุรกิจวัตถุอันตรายได้ทั้งหมด ซึ่งผู้ประกอบการจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขอย่างเคร่งครัด เนื่องจากวัตถุอันตรายทางการเกษตรสามารถทำให้เกิดพิษภัยได้อย่างกว้างขวางมากกว่าวัตถุอันตรายที่ใช้ในกิจกรรมอื่นๆ ปัจจุบันใบอนุญาตประกอบกิจการวัตถุอันตรายมี 4 ประเภทได้แก่

ชนิดใบอนุญาต	อายุ (ปี)	ค่าธรรมเนียม (บาท)
ใบอนุญาตผลิตวัตถุอันตราย	1	500
ใบอนุญาตนำเข้าวัตถุอันตราย	1	500
ใบอนุญาตส่งออกวัตถุอันตราย	1	500
ใบอนุญาตมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุอันตราย	1	500

การตรวจสอบและควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์ โดยทั่วไปแล้วจะเป็นการตรวจสอบผลิตภัณฑ์สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชภายหลังการขึ้นทะเบียน และได้รับอนุญาตให้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองแล้ว เพื่อให้เกษตรกรได้ใช้ผลิตภัณฑ์ที่มีมาตรฐานและคุณภาพ ซึ่งเป็นหน้าที่ของฝ่ายสารวัตรเกษตร กองควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร โดยจะออกส่มตัวอย่างผลิตภัณฑ์ทั้งที่สถานที่ผลิต และสถานที่จัดจำหน่ายมาตรวจสอบคุณภาพให้ได้ตามที่ได้รับการขึ้นทะเบียน และได้รับอนุญาตไว้

ประเภทของวัตถุอันตราย

จากพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 ได้จัดแบ่งชนิดของวัตถุอันตรายออกเป็น 4 ชนิดตามความจำเป็นของการควบคุม ดังนี้

วัตถุอันตรายชนิดที่ 1 ได้แก่วัตถุอันตรายที่เพียงแต่กักกักบดโดยให้ผู้ประกอบการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่ทางราชการกำหนด

วัตถุอันตรายชนิดที่ 2 ได้แก่วัตถุอันตรายที่ต้องขอขึ้นทะเบียน จากนั้นหากจะผลิต นำเข้า ส่งออก และมีไว้ในครอบครอง ต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบก่อน และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนด วัตถุอันตรายชนิดที่ 2 นี้ไม่ต้องขอใบอนุญาตแต่ต้องแจ้งประกอบกิจการ โดยหลัก ๆ แล้วมีอยู่ 4 ชนิดดังนี้

- 1) บาซิลลัส ฐริงกิเจเนซิส (Bacillus thuringiensis)
- 2) วิสา ชนิด นิวเคลียสโพลีไฮโดรซิส หรือ เอ็นพีวี (Virus nuclear polyhydrosis or NPV)
- 3) ผลิตภัณฑ์สารสกัดพืช เช่น สะเดา ข่า ตะไคร้หอมเพื่อใช้ประโยชน์ในการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชและสัตว์

4) ไส้เดือนฝอย (Nematode) ที่ใช้กำจัดศัตรูพืช

วัตถุอันตรายชนิดที่ 3 ได้แก่วัตถุอันตรายที่ต้องมีการควบคุมอย่างใกล้ชิดโดยต้องขึ้นทะเบียนและต้องขออนุญาตประกอบกิจการผลิต นำเข้า ส่งออก และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่ทางราชการกำหนด ปัจจุบันวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ประกาศเป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 3 มีจำนวนทั้งหมด 489 ชนิด

วัตถุอันตรายชนิดที่ 4 ได้แก่ วัตถุอันตรายที่ห้ามประกอบกิจการหรือห้ามใช้ ไม่ว่าจะเป็นการผลิต การนำเข้า การส่งออก และการมีไว้ในครอบครอง ซึ่งในปัจจุบันมีกว่า 30 ชนิด อาทิเช่น Aldrin (ออลดริน), Aminocarb (อะมิโนคาร์บ), Bromophos (โบรมโฟลอส), Chlordimeform (คลอร์ดิเมฟอร์ม), DDT (ดี ดี ที), Dieldrin (ดีลดริน), Endrin (เอ็นดริน), Heptachlor (เฮปตาคลอร์) Parathion (พาราไธออน), Sodium Chlorate (โซเดียม คลอเรท) และ Texaphen (เทอกซาฟิน) เป็นต้น และอยู่ระหว่างการดำเนินการประกาศห้ามใช้กว่า 10 รายการ

บทลงโทษ

เพื่อให้การดำเนินการใดๆ เกี่ยวกับวัตถุอันตราย เป็นไปตามข้อกำหนดในกฎหมาย จึงได้กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืน โดยกำหนดบทลงโทษไว้ตั้งแต่ระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งล้านบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนถึงสิบปี หรือทั้งจำทั้งปรับ ขึ้นกับความผิดที่กระทำ เช่น หากใบอนุญาตหรือใบสำคัญการขึ้นทะเบียน สูญหาย ลบเลือน หรือชำรุด ต้องยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาตต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในสิบห้าวัน ถ้าไม่ปฏิบัติตามต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือกรณีที่ไม่ได้ผลิต นำเข้า หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุอันตรายชนิดที่ 4 จะต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าผู้นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครอง กระทำโดยประมาท ต้องระวางโทษปรับไม่เกินแปดแสนบาท เป็นต้น

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ภาครัฐได้ให้ความเอาใจใส่ต่อเรื่องดังกล่าวไม่น้อย ถึงแม้ว่าการควบคุมดูแล ไม่สามารถครอบคลุมทั่วถึงทุกพื้นที่และอาจมีปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ เกิดขึ้นในระหว่างการปฏิบัติงาน แต่ถ้าหากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ส่งออก หรือแม้แต่เกษตรกรให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ เชื่อแน่ว่าปัญหาการใช้สารเคมีที่ด้อยคุณภาพจะลดลงไปในที่สุด

พบกันใหม่ฉบับหน้า.....สวัสดิ์ อังคณา

ขอบคุณ กองควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร, กองวัตถุมีพิษการเกษตร, กองนิติการ กรมวิชาการเกษตร/ข้อมูล
คำถามถึงของ กองบรรณาธิการพลีใบฯ กรมวิชาการเกษตร
 ถ. พหลโยธิน จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
 E-mail : angkanas@doa.go.th

วันมันฝรั่งไทย

ใน ยุค **2000**

พรรณนีย์ วิชชาชู : รายงาน

กระเช้ายักษ์ใส่มันฝรั่ง

รมช. เนวิน ชิดชอบ ชมการผลิตหัวพันธุ์มันฝรั่งในโรงเรือนปลอดเชื้อ

เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2543 ที่ผ่านมา สถานีทดลองพืชสวนฝาง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ได้จัดงาน “วันมันฝรั่งไทยในยุค 2000” ขึ้น ณ บริเวณสถานีทดลองพืชสวนฝาง ภายในงานมีกิจกรรมที่น่าสนใจมากมาย จัดหมายข่าว “พลีใบฯ” จะขอนำบรรยากาศภายในงานและเรื่องราวเกี่ยวกับมันฝรั่งที่น่าสนใจมาฝากท่านผู้อ่านซึ่งไม่มีโอกาสได้ไปร่วมงาน

มันฝรั่งสำคัญอย่างไร

ในเอกสารวิชาการเรื่อง “มันฝรั่งและศัตรูที่สำคัญ” นายมานิช ทองเจียม นักวิชาการเกษตร 8 สถาบันวิจัยพืชสวน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญเรื่องมันฝรั่ง ท่านหนึ่ง ได้ระบุไว้ในข้อเขียนของท่านว่า “มันฝรั่ง” เป็นพืชอาหารที่สำคัญชนิดหนึ่งของโลก โดยมีปริมาณและมูลค่าของผลผลิตอยู่ในลำดับที่ 4 รองจากข้าว ข้าวสาลี และข้าวโพด พื้นที่ปลูกมันฝรั่งทั้งโลกมีประมาณ 140 ล้านไร่ ผลผลิตประมาณ 300 ล้านตันต่อปี บริเวณที่มีพื้นที่ปลูกมากที่สุดได้แก่ ยุโรปตะวันออกและรัสเซีย รองลงมาได้แก่ ยุโรปตะวันตก เอเชีย อเมริกาเหนือ ละตินอเมริกา และ

แอฟริกา

สำหรับประเทศไทย แต่เดิมมีพื้นที่ปลูกมันฝรั่งน้อยมาก เนื่องจากคนไทยไม่ค่อยนิยมบริโภค ส่วนใหญ่จะปลูกเพื่อส่งโรงแรม กัดตาकार เพื่อประกอบอาหารสำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ มีข้อมูลจากสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ระบุว่า ในปี พ.ศ. 2521 ประเทศไทยมีปริมาณการบริโภคมันฝรั่งสดเพียง 6,000 ตันต่อปี เท่านั้น

ปัจจุบันมันฝรั่งได้กลายมาเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของเกษตรกรในภาคเหนือของไทยไปแล้ว สามารถทำรายได้ให้กับเกษตรกรค่อนข้างสูงเมื่อเปรียบเทียบกับพืชอื่น ๆ อีกหลายชนิด โดยเกษตรกร

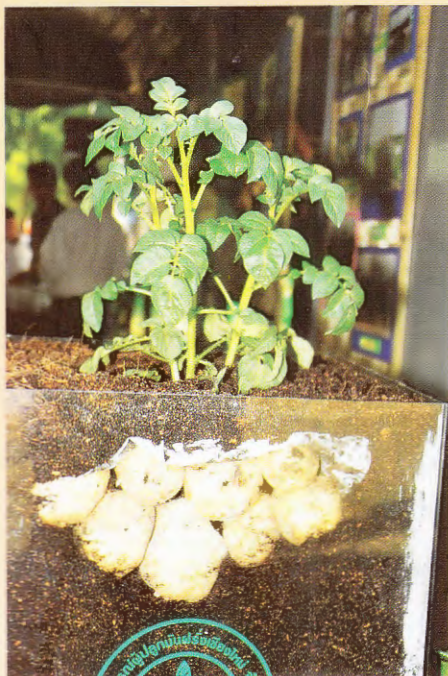

รมช. เนวิน ชิดชอบ ชมนิทรรศการการขยายพันธุ์มันฝรั่ง

จะมีรายได้จากมันฝรั่งประมาณ 6,000-9,000 บาท/ไร่/ปี และจากการขยายตัวอย่างรวดเร็วของอุตสาหกรรมแปรรูปมันฝรั่งในประเทศ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมผลิตมันฝรั่งทอดกรอบ (Potato Chips) มีบริษัทซึ่งประกอบธุรกิจประเภทนี้อยู่ 6-8 ราย ทำให้พื้นที่ปลูกมันฝรั่งในภาคเหนือ ขยายจากประมาณ 9,000 ไร่ ในปีการเพาะปลูก 2530-31 เป็น 40,000 ไร่ ในปี 2540-41 โดยร้อยละ 90 ของผลผลิตที่ได้จะเข้าสู่โรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปดังกล่าว ทั้งนี้ได้มีการนำเข้าผลผลิตมันฝรั่งจากต่างประเทศเพื่อเข้ามาแปรรูปสูงถึงปีละ 4,000-6,000 ตัน คิดเป็นมูลค่านับหลายร้อยล้านบาท

ในสัปดาห์จัดงาน “วันมันฝรั่งไทยในยุค 2000”

ตุ๊กกระจากปลูกมันฝรั่ง

ดอกมันฝรั่งพันธุ์ที่ใช้แปรรูป (ดอกสีม่วง)

ดอกมันฝรั่งพันธุ์สีปูนดำ (ดอกสีขาว)

สาธิตการขุดหัวมันฝรั่ง

ระบุว่า จากการประเมินโดยภาคเอกชน พบว่า ธุรกิจมันฝรั่งในประเทศไทยมีมูลค่ารวมทั้งสิ้นไม่ต่ำกว่าปีละ 8,000 ล้านบาท และยังมีศักยภาพสูงในการขยายตลาดผลิตภัณฑ์มันฝรั่งสำหรับการส่งออกไปยังต่างประเทศ หากมีวัตถุดิบที่มีคุณภาพและปริมาณผลผลิตที่สม่ำเสมอเพียงพอกับความต้องการของโรงงานแปรรูปดังกล่าว

ปัญหาสำคัญของอุตสาหกรรมมันฝรั่งในประเทศไทย คือ หัวพันธุ์มันฝรั่งยังต้องนำเข้าจากต่างประเทศ ซึ่งนอกจากจะทำให้ต้นทุนการผลิตสูงแล้ว ยังทำให้ขบวนการผลิตวัตถุดิบไม่สัมพันธ์กับความต้องการของโรงงาน เพราะการแปรรูปต้องขึ้นอยู่กับความพร้อมของหัวพันธุ์ ซึ่งบางครั้งหัวพันธุ์ที่นำเข้า ส่งมาถึงล่าช้ากว่าฤดูกาลเพาะปลูก ทำให้ผลผลิตและคุณภาพต่ำ นอกจากนี้การนำเข้าหัวพันธุ์ อาจเสี่ยงต่อการเกิดโรคหรือศัตรูพืชที่สำคัญด้วย

กรมวิชาการเกษตร ได้ดำเนินการวิจัยและพัฒนาพันธุ์มาอย่างต่อเนื่อง โดยความร่วมมือทางวิชาการกับศูนย์มันฝรั่งระหว่างประเทศ หรือ The International Potato Center โดยในปี 2541 ได้เริ่มดำเนินโครงการวิจัยและพัฒนาการผลิตหัวพันธุ์มันฝรั่ง เพื่อลดการนำเข้าโดยนำเทคโนโลยีที่ได้จากงานวิจัยด้านต่าง ๆ นำมาปรับใช้เพื่อสร้างระบบการผลิตหัวพันธุ์มันฝรั่งที่เหมาะสมในประเทศ เช่น การสร้างต้นพันธุ์ปลอดเชื้อ (G ศูนย์) โดยการเลี้ยงเนื้อเยื่อ การผลิตหัวพันธุ์ปลอดเชื้อในสภาพควบคุม การตรวจสอบโรคไวรัส แบคทีเรีย โดยวิธีแอนติซีรีส์

(Antiserum) การขยายพันธุ์ในสภาพไร้ (G หนึ่ง) โดยใช้ระบบการให้น้ำ และควบคุมศัตรูพืช เป็นต้น

สถานีทดลองพืชสวนฝาง เป็นหน่วยงานหลักในการวิจัยและพัฒนามันฝรั่งของกรมวิชาการเกษตร เห็นควรที่จะมีการเผยแพร่เทคโนโลยีการผลิตหัวพันธุ์มันฝรั่ง ตลอดจนเทคนิคด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตหัวพันธุ์มันฝรั่งให้แก่ เกษตรกร เอกชน ตลอดจนหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ในการนำไปพัฒนาการผลิตมันฝรั่งให้มีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างธุรกิจมันฝรั่งให้เข้มแข็งต่อไป จึงได้จัดงาน “วันมันฝรั่งไทยในยุค 2000” ขึ้น เพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านพันธุ์ เทคนิคการผลิตหัวพันธุ์ การแปรรูป และการทำผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ จากมันฝรั่ง ทั้งของภาครัฐและเอกชน

นิทรรศการนำสนใจ

ฯพณฯ นายเนวิน ชิดชอบ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้เดินทางมาเป็นประธานในพิธีเปิดงาน “วันมันฝรั่งไทยยุค 2000” ณ สถานีทดลองพืชสวนฝาง ในตอนสายๆ ของวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2543 โดยมีนายอนันต์ ดาโลดม อธิบดี

กรมวิชาการเกษตร เป็นผู้กล่าวรายงาน ก่อนหน้าพิธีเปิดงาน ผู้เขียนได้มีโอกาสเดินสังเกตการณ์นิทรรศการที่หน่วยงานและบริษัทเอกชน นำมาจัดแสดง ซึ่งมีได้มีเพียงมันฝรั่ง แต่มีทั้ง ข้าว พืชไร่ พืชผัก ไม้ดอกไม้ประดับ ไม้ผล โดยเฉพาะ สวนส้มสีทอง 2 ค่าย คือ ค่ายธนาธร กับค่ายทรายทอง ตั้งประดับหน้ากันยิ่งใหญ่ทั้งคู่ ธนาธรกำลังโปรโมท ส้มน้ำเบอร์วัน ซึ่งเป็นส้มเขียวหวานติดเปลือกรสชาติเข้มข้น ทราบว่านำพันธุ์มาจากอิสราเอล ส่วนทรายทอง โปรโมท ส้มอันนี่ควีน ซึ่งเป็นส้มสายน้ำผึ้งที่คุณภาพเยี่ยมได้รับเครื่องหมายสัญลักษณ์ “เซลล์ชวนชิม” ก็เท่ากับเป็นไปรับประกันคุณภาพอยู่ในตัวแล้ว คุณเอกพงศ์ พลทิพัฒพงศ์ ทายาทเจ้าของสวน บอกว่า ต้นตระกูลของส้มอันนี่ควีนของสวนส้มทรายทอง ก็คือส้มโชกุน ทางใต้แน่นอน แต่มาปลูกทางเหนืออากาศหนาวสีผิวของส้มจึงเป็นสีส้มสดอย่างที่เราเห็น

พันธุ์ข้าว ปิ่นแก้ว

โดย ดร.สงกรานต์ จิตรากร
สถาบันวิจัยข้าว

เมื่อปลายปี พ.ศ. 2475 ประเทศที่ปลูกข้าว ได้รับเชิญจากคณะกรรมการประกวดข้าวของโลก ให้จัดส่งตัวอย่างเมล็ดพันธุ์ข้าวเข้าประกวดโดยจัดให้มีการประกวด ณ เมืองเรโยนา (Regina) ประเทศแคนาดา ประเทศไทยในฐานะเป็นประเทศปลูกข้าวประเทศหนึ่งได้ร่วมส่งข้าวเข้าประกวดครั้งนี้ด้วย จำนวนข้าวที่ประเทศต่างๆ ส่งเข้าประกวดทั้งหมด 176 ราย ในจำนวนนี้เป็นของประเทศไทย 150 ราย โดยจัดรางวัลไว้ 60 รางวัล

การประกวดเริ่มต้นเมื่อ 24 กรกฎาคม 2476 (ค.ศ. 1933) คณะกรรมการได้ตรวจสอบขั้นต้น และได้คัดจำนวนข้าวที่ส่งเข้าประกวดทั้งหมดที่ ผิดกติกาและไม่อยู่ในข่ายของการประกวดออก ตัวอย่างพันธุ์ข้าวที่เหลือเพื่อการตัดสินมีเพียง 96 ราย คณะกรรมการได้ใช้เวลาตัดสิน 15 วัน การตัดสินวันสุดท้าย คือวันที่ 5 สิงหาคม 2476 ปรากฏว่า ข้าวไทยได้รับรางวัลดีเยี่ยมเป็นที่ 1 ของโลก และรางวัลรอง ๆ อีก 10 รางวัล ใน 20 อันดับแรก ดังรายชื่อพันธุ์ข้าวและเจ้าของพันธุ์ข้าว (ตารางที่ 1)

พันธุ์ข้าวปิ่นแก้วที่ชนะรางวัลที่ 1 เป็นพันธุ์ข้าวที่คัดจากนาทดลองคลองรังสิต โดย พระยาโกษากร (ตรี มลิณฑสุต) พันธุ์ข้าวปิ่นแก้วเป็นข้าวเจ้านาสวนอายุเก็บเกี่ยวเดือนอ้าย ช่างแรม จัดเป็นข้าวอายุหนัก มีเมล็ดยาวเรียว ข้าวเปลือกยาว 10.82 มม. กว้าง 2.82 มม. หนา 2.12 มม. ข้าวกล้อง ยาว 8.39 มม. กว้าง 2.35 มม. หนา 1.89 มม. เมล็ดข้าวสารแข็ง

เป็นมันเลื่อม ไม่เป็นท้องไข เปลือกและปลอกบาง เมล็ดไม่บิดโค้ง มีน้ำหนักดี

ในสมัยนั้นพันธุ์ข้าวปิ่นแก้วและพันธุ์ข้าวอื่น ๆ ได้ถูกเก็บอนุรักษ์ไว้ที่นาทดลองคลองรังสิต แต่มาเสียชีวิต พ.ศ. 2485 เกิดอุทกภัยครั้งใหญ่ ซึ่งนาทดลองคลองรังสิตได้รับผลกระทบอย่างมากทำให้พันธุ์ข้าวที่อนุรักษ์ไว้ทั้งหมดได้สูญหายไป เนื่องจากระยะนั้นการเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ข้าวต้องนำออกปลูกเพื่อเก็บเมล็ดพันธุ์ทุกปี

ต่อมาได้มีโครงการรวบรวมพันธุ์ข้าวทั่วประเทศระหว่าง พ.ศ. 2493 -2496 และมีการรวบรวมพันธุ์ข้าวเพิ่มเติมตลอดมา พันธุ์ข้าวที่รวบรวมทั้งหมดได้นำมาอนุรักษ์ไว้ที่ศูนย์ปฏิบัติการและเก็บเมล็ดเชื้อพันธุ์ข้าวแห่งชาติ ศูนย์วิจัยข้าวปทุมธานี ปัจจุบันได้อนุรักษ์เชื้อพันธุ์ข้าวไว้ มากกว่า 24,000 ตัวอย่าง ในจำนวนนี้มีชื่อพันธุ์ข้าวชื่อปิ่นแก้วที่เป็นข้าวสวน จำนวน 34 ตัวอย่าง รวบรวมมาจากแหล่งต่าง ๆ (ตารางที่ 2) และตัวอย่างทั้งหมดนี้ จากการศึกษาลักษณะประจำพันธุ์โดยเฉพาะขนาดของเมล็ดและอายุวันเก็บเกี่ยว มีตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับพันธุ์ข้าวปิ่นแก้วที่เคยชนะเลิศของโลกมากที่สุด คือ หมายเลข 3529 รวบรวมมาจาก จังหวัดพิษณุโลก เป็นข้าวนาสวน เก็บเกี่ยวประมาณ 24 ธันวาคม (ประมาณเดือนอ้ายช่างแรม) เมล็ดข้าวเปลือกยาวเรียวเฉลี่ย 11.0 มม. กว้าง 2.6 มม. หนา 2.11 มม. ข้าวกล้องเฉลี่ยยาว 8.64 มม.

กว้าง 2.24 และหนา 1.88 มม. และอีกตัวอย่างคือ หมายเลข 3997 รวบรวมมาจาก อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งตัวอย่างพันธุ์ข้าวนี้จะได้รับการศึกษาและตรวจสอบว่าใช่พันธุ์ปิ่นแก้วเดิมหรือไม่ต่อไป

ปัจจุบันพันธุ์ข้าวปิ่นแก้วชนิดข้าวนาสวนไม่อยู่ในรายชื่อพันธุ์ข้าวที่ทางราชการแนะนำให้ปลูก ทั้งนี้อาจเป็นสาเหตุที่ว่าเมล็ดพันธุ์ดั้งเดิมได้สูญหายไปจากน้ำท่วมหรือพันธุ์ข้าวปิ่นแก้วมีเมล็ดที่ยาวมาก เมื่อผ่านการสีเมล็ดข้าวสารหักง่าย จึงทำข้าว 100 เปอร์เซ็นต์ได้น้อย ดังนั้นโรงสีจึงให้ราคาต่ำกว่าข้าวทั่วไป เกษตรกรจึงไม่นิยมปลูกจึงอาจเป็นสาเหตุที่ทางราชการไม่ส่งเสริมแนะนำอย่างไรก็ดีข้าวปิ่นแก้วข้าวนาสวน (ไม่แน่ใจว่าเป็นพันธุ์ปิ่นแก้วที่ชนะการประกวด) ยังมีปลูกตามจังหวัดต่าง ๆ แต่ไม่มากนัก อนึ่งพันธุ์ข้าวที่ทางรัฐบาลแนะนำคือพันธุ์ข้าวปิ่นแก้ว 56 ยังมีปลูกในปัจจุบัน เช่น บริเวณจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและปราจีนบุรีซึ่งเป็นพันธุ์ข้าวขึ้นน้ำสามารถปลูกได้ในสภาพน้ำลึก วันออกดอกเหมาะสมกับสภาพพื้นที่โดยเฉพาะแหล่งปลูกข้าวขึ้นน้ำมีอายุเก็บเกี่ยวประมาณปลายเดือนธันวาคมแต่มีความยาวของเมล็ดสั้นกว่าพันธุ์ข้าวปิ่นแก้วข้าวนาสวนมาก

ตารางที่ 1 ชื่อเจ้าของและพันธุ์ข้าว จำนวน 11 พันธุ์ ที่ชนะในการประกวดเมล็ดพันธุ์พืชโลก พ.ศ. 2476 (1933)

รางวัลที่	เจ้าของ	ชื่อพันธุ์ข้าว	ชนิด
1	นาทคลองคลองรังสิต อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี	ปิ่นแก้ว*	ข้าวเจ้า นาสวน
2	นายสังค ไนดีตะเสนอ อ.เมือง จ.ราชบุรี	ขาวราชบุรี	ข้าวเจ้า
3	นายอ่อน สุทรอำไพ อ.บางปลา จ.นครปฐม	จำปาคะ	ข้าวเจ้า
6	นายเลียม แก้วขาว อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี	ขาวภูตฆ	ข้าวเจ้า
9	หมื่นสิทธิ์นันทวงศ์ อ.เมือง จ.สงขลา	มูกหมูลัง	ข้าวเหนียวนาสวน
10	นายทอง ผลิตตัน อ.แมริม จ.เชียงใหม่	ผาเลือด	ข้าวเหนียวนาสวน
14	กิ่งแผนกคั่นคว่า อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี	บางพระ	ข้าวเจ้า
15	นายยา ทวีสุข อ.บางกะปิ จ.พระนคร	ขาวเกษร	ข้าวเจ้า
16	นายวัน ม่วงเถื่อน อ.หนองโดน จ.สระบุรี	พงพินาจ	ข้าวเจ้า
19	นายจุม มณฑาทอง อ.จาว จ.ลำปาง	กลางกาย	ข้าวเหนียวนาสวน
20	หมื่นสิทธิ์ประสงค์การ อ.ท่าใหม่ จ.จันทบุรี	ช่อฟ้า	ข้าวเหนียวนาสวน

* ข้าวพันธุ์ปิ่นแก้ว ได้มาจากการรวบรวมพันธุ์ข้าวแล้วนำมาคัดเลือกพันธุ์ ซึ่งนายสุวิตร มุขปะเวศ (2522) รายงานไว้ว่า เจ้าของชื่อ นางจวน อยู่ที่ ตำบลศรีราชา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี และนาทดลองคลองรังสิตได้นำมาและเริ่มทำการคัดเลือกพันธุ์ เมื่อปี 2464 ซึ่งต่อมาพันธุ์ข้าวปิ่นแก้วทางราชการได้แนะนำให้เกษตรกรปลูก

ตารางที่ 2 พันธุ์ข้าวปิ่นแก้วที่อนุรักษ์ไว้ในศูนย์ปฏิบัติการและเก็บเมล็ดเชื้อพันธุ์ข้าวแห่งชาติ

No.	G.S.No.	ชื่อพันธุ์ข้าว	รวบรวมจาก	No.	G.S.No.	ชื่อพันธุ์ข้าว	รวบรวมจาก
1	00068	ปิ่นแก้ว	อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย	18	09573	ปิ่นแก้วนาสวน	อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม
2	00862	ปิ่นแก้ว	อำเภอบางเขน จังหวัดกรุงเทพฯ	19	10406	ปิ่นแก้ว	อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง
3	03529	ปิ่นแก้ว	อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก	20	11074	ปิ่นแก้ว	อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี
4	03796	ปิ่นแก้ว	อำเภอศรีมหาโพธิ์ จังหวัดปราจีนบุรี	21	11819	ปิ่นแก้ว	อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์
5	03996	ปิ่นแก้วเบา	อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี	22	14148	ปิ่นแก้ว	อำเภออรัญประเทศ จังหวัดปราจีนบุรี
6	03997	ปิ่นแก้ว	อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี	23	14441	ปิ่นแก้วเบา	อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช
7	03998	ปิ่นแก้ว	อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี	24	14494	ปิ่นแก้ว	อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม
8	04130	ปิ่นแก้ว	อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง	25	14501	ปิ่นแก้ว	อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม
9	04580	ปิ่นแก้ว	อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่	26	15673	ปิ่นแก้ว	อำเภอนาบอน จังหวัดนครศรีธรรมราช
10	04658	ปิ่นแก้ว	อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช	27	15689	ปิ่นแก้ว	อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช
11	04935	ปิ่นแก้ว	อำเภอศรีมหา จังหวัดสุโขทัย				
12	05066	ปิ่นแก้ว	อำเภอศรีสขนาลัย จังหวัดสุโขทัย	28	16719	ปิ่นแก้ว	อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง
13	05562	ปิ่นแก้ว	อำเภอลาดกระบัง จังหวัดกรุงเทพฯ	29	16960	ปิ่นแก้ว	อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง
14	05820	ปิ่นแก้ว	อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ	30	17028	ปิ่นแก้ว	อำเภอลูงู จังหวัดสตูล
15	06186	ปิ่นแก้ว	อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี	31	17248	ปิ่นแก้ว	อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช
16	07067	ปิ่นแก้ว	อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช	32	17504	ปิ่นแก้ว	อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง
17	08264	ปิ่นแก้ว	อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์	33	22043	ปิ่นแก้วเบา	อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี
				34	22044	ปิ่นแก้วหนัก	อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

สารเคมีปลอม มหันตภัย ของเกษตรกรและผู้บริโภค

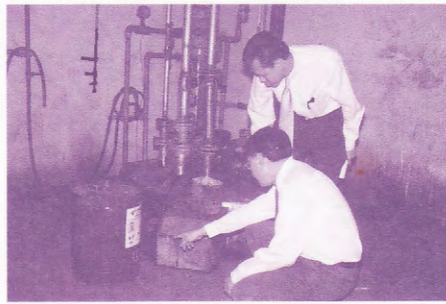
โดย : พนารัตน์ เสรีทวีกุล

ประเทศไทยได้ชื่อว่าเป็นประเทศเกษตรกรรม ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศประกอบอาชีพทางด้านเกษตร เพราะฉะนั้นจึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่สารเคมีจะเข้ามามีบทบาทในการปลูกพืชของเกษตรกร ซึ่งปัจจุบันจำนวนการใช้สารเคมีในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชมีปริมาณสูงขึ้นจนเป็นที่น่าตกใจ ดังจะเห็นได้จากปริมาณการนำเข้าสารเคมีที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ด้วยเหตุนี้จึงทำให้มีผู้แสวงหาผลประโยชน์ในทางไม่ชอบผลิตสารเคมีปลอมนำมาจำหน่ายให้เกษตรกรคิดเป็นมูลค่าถึง 2,000 ล้านบาทต่อปี นายเนวิน ชิดชอบ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงได้มอบนโยบายให้กรมวิชาการเกษตรหามาตรการดำเนินการป้องกันและกำจัดการระบาดของสารเคมีปลอมอย่างเร่งด่วน ซึ่งนายอนันต์ ตาโลดม อธิบดีกรมวิชาการเกษตร ได้กำหนดให้เรื่องนี้เป็นนโยบายเร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการอย่างจริงจัง โดยร่วมมือกับภาคเอกชน คือสมาคมอารักขาพืชไทยและสมาคมคนไทยผู้ประกอบการธุรกิจสารเคมีทางการเกษตร ในการสืบหาเพื่อจับกุมผู้ผลิตและผู้จำหน่ายสารเคมีปลอม

วันที่ 31 มกราคม 2543 นายเนวิน ชิดชอบ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรฯ นายอนันต์ ตาโลดม อธิบดีกรมวิชาการเกษตร ผู้อำนวยการกองวัตถุมีพิษทางการเกษตร ผู้อำนวยการกองควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร เจ้าหน้าที่ฝ่ายสารวัตรเกษตร เจ้าหน้าที่ตำรวจจากกองกำกับการตำรวจสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจ และตำรวจจากสถานีตำรวจอรุณรอยบางปู ได้ไปตรวจค้นโรงงานผลิตสารเคมีของ บริษัทยูเนียน ไบโอเคม อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด ซึ่งเป็นของนายคุร์สันต์ โรจน์สมิทธิ์ ตั้งอยู่ที่

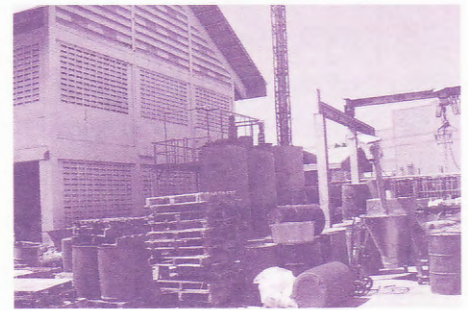
นิคมอุตสาหกรรมบางปู จ.สมุทรปราการ จากการตรวจสอบใบอนุญาตของการเป็นผู้ผลิตพบว่าไม่มีใบอนุญาตการผลิตสารเคมีชนิดต่างๆ ถึง 250 ชนิด และมี 8 ชนิดที่ใบอนุญาตหมดอายุแล้ว โรงงานแห่งนี้จึงเป็นโรงงานที่ผลิตสารเคมีโดยไม่ได้รับอนุญาตอีกทั้งยังผลิตสารเคมีที่มีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐานส่งให้บริษัทใหญ่ๆ กว่า 10 บริษัท เป็นผู้

จำหน่าย มีรายได้ในการผลิตปีหนึ่งประมาณพันกว่าล้านบาท มีส่วนแบ่งทางการตลาดของสารเคมีปลอมประมาณ 70 เปอร์เซ็นต์ของสารเคมีทั้งหมด ถือเป็นโรงงานผลิตสารเคมีที่ใหญ่มากแห่งหนึ่ง ซึ่งสามารถสรุปข้อกล่าวหาที่ดำเนินกิจการฝ่าฝืน พ.ร.บ.วัตถุอันตราย พ.ศ.2535 ได้ทั้งหมด 63 ข้อหา ประกอบด้วย ข้อหาผลิตวัตถุอันตรายผิดมาตรฐาน 19 ข้อหา แต่ละข้อหาจะมีโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 5 แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ข้อหาผลิตวัตถุอันตรายที่ต้องขึ้นทะเบียนแต่ไม่ได้ขึ้นทะเบียน 13 ข้อหา แต่ละข้อหาจะมีโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 3 แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ข้อหาผลิตวัตถุอันตรายโดยไม่มีใบอนุญาตผลิต 22 ข้อหา แต่ละข้อหาโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 2 แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ข้อหาผลิตวัตถุอันตรายโดยติดฉลากไม่ถูกต้อง 9 ข้อหา แต่ละข้อหาโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 1 แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2543 ปฏิบัติการเบสสายฟ้าแลบในการตรวจจับโรงงานผลิตสารเคมีที่ไม่ถูกต้องได้เริ่มขึ้นอีกครั้งเมื่อนายเนวิน ชิดชอบ ได้รับรายงานจากสายตรวจว่ามิโรงงานผลิตสารเคมีรายใหญ่ที่นำส่งส่วยอีกแห่งหนึ่งอยู่ที่ จ.สระบุรี จึงได้

นำทีมอันประกอบด้วยนายกนกศักดิ์ ปิ่นแสง ที่ปรึกษารัฐมนตรีฯ นายอนันต์ ตาโลดม อธิบดีกรมวิชาการเกษตร นายจำลอง เจตนะจิตร ผู้อำนวยการกองควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร พร้อมด้วยพันตำรวจตรีสันติ อัลอิตรูล จากกองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจ และเจ้าหน้าที่สารวัตรเกษตรของกรมวิชาการเกษตร เดินทางไปยังโรงงานของ บริษัทเกษตรภัณฑ์ไทย จำกัด ซึ่งตั้งอยู่ที่ตำบลหนองโดน อ.หนองโดน จ.สระบุรี มีนายอนุรักษโพธิ์ด่าง และนางสาววรรณวิสาข์ พุทธิกันนท์ เป็นเจ้าของ การปฏิบัติงานครั้งนี้ทำให้ได้ทราบว่าโรงงานแห่งนี้เป็นโรงงานใหญ่ที่อยู่ในระดับต้นๆ ของ 10 โรงงานที่เข้าข่ายผลิตสารเคมีไม่ถูกต้องและใหญ่กว่าบริษัทยูเนียน ไบโอเคม อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด จากการตรวจค้นของเจ้าหน้าที่พบสารเคมีทั้งชนิดน้ำ

และผง มีทั้งที่ทำสำเร็จพร้อมจำหน่ายและบางส่วนอยู่ระหว่างการบรรจุเพื่อส่งจำหน่ายเป็นจำนวนมาก รวมทั้งปุ๋ยเคมีและอาหารเสริมพืชกว่า 40 ชนิด จากหลักฐานพบว่าสารเคมีที่ผลิตนั้นไม่มีใบอนุญาต ทั้งสิ้นจึงได้ดำเนินการยึดของกลางและทำการอายัดไว้ได้ทั้งหมด 72 รายการ จากนั้นได้นำตัวอย่างที่ตรวจยึดมาให้ห้องปฏิบัติการของกองวัตถุมีพิษการเกษตร กรมวิชาการเกษตร ผลการตรวจสอบสามารถสรุปข้อกล่าวหาบริษัทเกษตรภัณฑ์ไทย จำกัด ได้ว่า ไม่มีใบอนุญาตการผลิต และใบอนุญาตมิไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุอันตรายชนิดที่ 3 จำนวน 37 รายการ มีโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือ ปรับไม่เกิน 2 แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ข้อหาผลิตหรือมิไว้ในครอบครองวัตถุอันตรายชนิดที่ 2 โดยมีได้ขึ้นทะเบียน มีโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือ ปรับไม่เกิน 2 แสนบาท

หรือทั้งจำทั้งปรับ ข้อหาผลิตหรือมีไว้ในครอบครองวัตถุอันตรายชนิดที่ 3 ที่ต้องขึ้นทะเบียนแควมได้ขึ้นทะเบียน 1 รายการ ได้แก่ วินวิน 48 หรือ โกลโฟเสด 48% มีโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 3 แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ข้อหาผลิตวัตถุอันตรายโดยใช้ฉลากไม่ถูกต้อง 10 รายการ มีโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 1 แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ข้อหาผลิตวัตถุอันตรายผิดมาตรฐาน 4 รายการ มีโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 5 แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

จากกรณีการเข้าตรวจค้นและจับกุมโรงงานผลิตสารเคมีรายใหญ่ทั้ง 2 รายในช่วงระยะเวลาที่ไม่ห่างกันมากนัก ถือเป็นการทำทนายต่ออำนาจของกฎหมายอย่างมาก ทำให้เป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วงสำหรับเกษตรกรซึ่งเป็นผู้ใช้สารเคมีในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช เพราะนอกจากสารเคมีปลอมปนหรือด้วยคุณภาพจะทำให้เกษตรกรต้องเสียเงินและเสียเวลาโดยไม่คุ้มค่ากับการลงทุนแล้วยังทำให้เกิดความเสียหายแก่พืชผล มีหน้าซ้ำยังทำให้ศัตรูพืชมีภูมิคุ้มกันสูงขึ้นไป ทำให้เกิดอันตรายทั้งต่อผู้ใช้และผู้บริโภค อีกทั้งยังก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม การปราบปรามสารเคมีเถื่อนไม่ให้ระบาดต่อไปจึงมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเพียงฝ่ายเดียวแล้ว แต่เป็นเรื่องที่ทุกฝ่ายต้องร่วมมือกันดำเนินการกวาดล้างโรงงานผลิตสารเคมีดังกล่าวให้หมดไป โดยกรมวิชาการเกษตรในฐานะผู้รับผิดชอบโดยตรงจะเป็นผู้ระดมเจ้าหน้าที่ออกไปตรวจสอบโรง

งาน ร้านค้า ผู้ผลิต และจำหน่ายทั่วประเทศ โดยจะทำการตรวจสอบใบอนุญาตการขึ้นทะเบียนทั้งหมด ไม่ว่าจะขึ้นทะเบียนการนำเข้าวัตถุอันตรายที่มีผู้ประกอบการทั้งหมด 3,900 ราย ใบอนุญาตการผลิตวัตถุพิษ 405 ฉบับ โรงงานที่ผลิตวัตถุพิษ 68 ราย รวมทั้งร้านค้าที่จำหน่ายทั้งหมด 4,800 แห่ง และเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2543 กรมวิชาการเกษตรได้จัดประชุมการดำเนินการเกี่ยวกับสารเคมีทางการเกษตรและปุ๋ยเคมีโดยเชิญผู้ผลิต ผู้จัดจำหน่าย ร้านค้าที่จำหน่ายวัตถุอันตรายทั่วประเทศมาประชุมเพื่อไม่ให้เกิดการปลอมปนและความไม่ซื่อสัตย์ของผู้ประกอบการในการผลิตสารเคมีและปุ๋ยเคมีตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ.2535 และพระราชบัญญัติปุ๋ย พ.ศ.2518 โดยมีนายเนวิน ชิดชอบ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นประธาน และเพื่อให้เกิดการติดตามเป็นไปอย่างรวดเร็วและกว้างขวางมากขึ้น นายเนวิน ชิดชอบ จึงมีบัญชาให้เปิด ตู้ ปณ.45 ปณ.ฝ.หลานหลวง กรุงเทพฯ 10102 และโทรศัพท์หมายเลข 2825652 เพื่อรับร้องเรียนและให้ประชาชนช่วยชี้เบาะแสแหล่งที่ผลิตสารเคมีปลอม หากทุกฝ่ายร่วมมือกันเป็นหูเป็นตาในการดำเนินการกวาดล้างสารเคมีเถื่อนเชื่อว่าอีกไม่นานประเทศไทยก็จะเป็นประเทศที่ปลอดจากสารเคมีปลอมซึ่งผลดีก็ไม่ได้ตกอยู่ที่ใครนอกจากเกษตรกรไทยและผู้บริโภคเอง

วันมันฝรั่งไทยในยุค 2000

ศูนย์วิจัยพืชสวนพิจิตร นำยอดพันธุ์มันเทศ และเมล็ดพันธุ์พืชผักมาแจก ศูนย์วิจัยพืชสวนแพร่มีนิทรรศการสัมปลดโรค ศูนย์วิจัยข้าวและสถานีทดลองข้าวในภาคเหนือ จัดแสดงเกี่ยวกับพันธุ์ข้าวต่าง ๆ กองเกษตรเคมีไม่พลาดในการสาธิตการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผลไม้ และจากมันฝรั่ง เกษตรอำเภอฝางนำกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร มาสาธิตการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรต่าง ๆ รวมทั้งมันฝรั่งแปรรูปด้วย ได้ชิมทองม้วนรสชาติดีดีมาก แต่ไม่ได้ชิม หรือพับเหมือนอย่างที่เคยเห็น คนทำจะใช้นิ้วมือ 3 นิ้ว คือ นิ้วหัวแม่มือ นิ้วชี้ และนิ้วกลาง หยิบแป้งทองม้วนที่สุกเหลืองดีแล้วขณะยังร้อน ๆ แล้ววางลงในหลุมกระดาษที่ใช้ใส่ไข่ ทองม้วนนั้นก็กลายเป็นรูปร่างเป็นจิบคล้ายดอกไม้ ไม่ทราบว่าจะเรียกว่าอย่างไรดี เพราะไม่ใช่ทั้งทองม้วน และทองพับ จะเรียกทองหยิบก็ไม่ใช่ จะเรียกทองจิบ ก็ดูกระไรอยู่ จะเรียกอะไรก็ช่างเถอะ อร่อยก็แล้วกัน

กลางลานกว้างระหว่างเดินที่นิทรรศการ หลังป้ายงานซึ่งทำพิธีเปิดจะมีการจัดแสดงเครื่องจักรกลเกษตรมีทั้งรถไถเดินตาม ซึ่งสามารถใช้ชุดมันฝรั่งได้ มีทั้งรถแทรกเตอร์ที่ใช้ชุดมันฝรั่งโดยเฉพาะ มุมนี้ได้รับความสนใจจากเกษตรกรมาก สำหรับคลินิกพืช ที่หลบมออยู่ท้ายสุดของพื้นที่ ก็มีเกษตรกรเวียนเข้าออกไม่ถอย

เกษตรกรให้ความสนใจรถชุดมันฝรั่ง

สำหรับนิทรรศการที่เป็นหัวใจของงานคือ นิทรรศการเกี่ยวกับมันฝรั่ง กรมวิชาการเกษตร จัดแสดงโครงการวิจัยและพัฒนาการผลิตหัวพันธุ์มันฝรั่งเพื่อลดการนำเข้า โดยจัดแสดงและสาธิตขั้นตอนการผลิตหัวพันธุ์มันฝรั่ง โดยเฉพาะหัวพันธุ์ G-ศูนย์ โดยการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อเพื่อผลิตต้นอ่อนในห้องปลอดเชื้อ นิทรรศการของสหกรณ์ผู้ปลูกมันฝรั่งเชียงใหม่ จำกัด ที่ทำตุ๊กตะจะปลูกมันฝรั่งแสดงให้เห็นหัวมันฝรั่งอยู่ใต้ดิน เป็นที่ดึงดูดความสนใจพร้อมคำถามที่ตามมาว่า ผลผลิตที่เห็นเป็นของต้นที่ปลูกจริงหรือเปล่า มีเสียงหัวเราะที่ ๆ แทนคำตอบ ปลอ่ยให้คิดเอาเอง นอกจากนี้สหกรณ์ฯ ยังจัดแสดงวิธีการปลูกและพันธุ์มันฝรั่งด้วย

พูดถึงพันธุ์มันฝรั่ง จะขอให้ข้อมูลเสียเลย ว่า พันธุ์ที่ปลูกเพื่อใช้บริโภคสด ที่มีจำหน่ายอยู่ตามท้องตลาดทั่วไป ชื่อพันธุ์ "สปันดา" พันธุ์ที่ปลูกเพื่อส่งโรงงานแปรรูป มีหลายพันธุ์ ที่รู้จักกันดีได้แก่ เคนนี่เบค ควินต้า ดิซซี แอดแลนติก และเฮอร์ทา เป็นต้น ฤดูปลูกมันฝรั่ง แบ่งเป็น 2 ฤดู ฤดูหนาว ปลูกในพื้นที่ราบ เริ่มปลูกปลายเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม เก็บเกี่ยวเดือน กุมภาพันธ์-มีนาคม ไม่ควรปลูกเกินสัปดาห์แรกของเดือนธันวาคม ฤดูฝน ปลูกบนที่ราบภูเขา ปลูกได้ 2 ช่วงคือ ปลูกในเดือนเมษายน เก็บเกี่ยวปลายเดือนกรกฎาคม-

สิงหาคม และปลูกเดือนกรกฎาคม-กันยายน
เก็บเกี่ยวเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม

นอกจากนี้ยังมีนิตรรศการและการแสดง
ผลิตภัณฑ์ของบริษัทเอกชน เจ้าของผลิตภัณฑ์
แปรรูปจากมันฝรั่งที่หลายๆ ท่านคุ้นกันคืออยู่ เช่น
บริษัทพีโตร-เลย์ ประเทศไทย จำกัด และบริษัท
สยามสแนค จำกัด เป็นต้น ส่วนรายไหนเป็นเจ้าของ
ผลิตภัณฑ์ชื่ออะไรท่านต้องลองเดินดูชั้นของขบเคี้ยว
ในซูเปอร์มาร์เก็ตกันเอง

บริเวณปายพิธีเปิดงาน ทีมของศูนย์วิจัยพืช
สวนเชียงใหม่และศูนย์วิจัยเกษตรหลวงเชียงใหม่
ช่วยกันเนรมิตให้สวยงาม โดยจัดทำกระเช้าใหญ่ที่มีมา
2 กระเช้า กระเช้าหนึ่งใส่มันฝรั่ง กระเช้าหนึ่งใส่
ส้มสายน้ำผึ้ง พื้นปูด้วยหัวมันฝรั่ง แซมด้วยดอกไม้
ตามสไตล์พืชสวน ที่ป่าสนุกคือภายหลังพิธีเปิดผ่าน
ไปแล้ว ประธานยังไม่ทันเดินชมนิทรรศการครบ
ตัวบ้านร่มกันแสบเก็บหัวมันฝรั่งไปเกือบหมด

ฝ่าเปลวแดดลุยแปลงมันฝรั่ง

ตอนบ่าย ๖ โมง ๖ ไร่ ๖ นาฬิกา นาคณะไป
เยี่ยมชมการผลิตหัวมันฝรั่งในขั้นตอนนี้ มี
ทั้งการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อเพื่อผลิตต้นอ่อนปลอดเชื้อ
การผลิตหัวพันธุ์ปลอดโรคในสภาพควบคุม การผลิต
หัวพันธุ์คุณภาพเพื่อขยายพันธุ์จากนั้น ได้ไปชม
แปลงทดสอบมันฝรั่งทั้งพันธุ์บริโภคน้ำตาลและพันธุ์
แปรรูป ซึ่งโอกาสนี้ได้มีการลาธการเก็บเกี่ยว
มันฝรั่งโดยใช้รถไถเดินตาม และรถแทรกเตอร์
ขนาดเล็กที่มีคราดขุดดิน ขุดหัวมันฝรั่งขึ้นมาด้วย

โอกาสนี้ สหกรณ์ผู้ผลิตมันฝรั่งฯ ได้นำสมาชิก
ในโครงการปลูกมันฝรั่งทดแทนกระเทียมและ
หอมหัวใหญ่ มาพบปะกับ ๖ ไร่ ๖ นาฬิกา เพื่อ
ขอให้ท่าน ร่มช. ช่วยเหลือในบางเรื่อง ขณะเดียวกัน
ท่าน ร่มช. ก็ขอให้กลุ่มดำเนินการช่วยรัฐบาลในบาง
เรื่องเช่นกัน บรรยากาศเป็นกันเอง ถ้อยทีถ้อยอาศัย
ท่ามกลางเปลวแดดและอากาศที่ค่อนข้างร้อน

เกี่ยวกับเรื่องปลูกมันฝรั่งทดแทนกระเทียม
และหอมหัวใหญ่ นี้ เป็นมติของคณะรัฐมนตรีเมื่อ
ปี 2540 ที่จะต้องดำเนินการลดพื้นที่ปลูกกระเทียม
และหอมหัวใหญ่ให้ได้ 25 % ของพื้นที่เพาะปลูกภายใน
5 ปี โดยมีพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เป็นเป้าหมายหลัก
ขณะนี้ได้ดำเนินการมาอย่างเข้าปีที่ 3 แล้ว แนวโน้ม
การดำเนินงานให้เห็นไปตามเป้าหมายมีความเป็นไปได้สูง
เพราะขณะนี้เกษตรกรได้หันมาสนใจเข้าร่วม
โครงการปลูกมันฝรั่งทดแทนกระเทียม และหอม
หัวใหญ่กันมากขึ้น เพราะการปลูกมันฝรั่งเป็นระบบ
Contact Farming คือผลผลิตมีผู้รับซื้อแน่นอน

ราคาเป็นไปตามที่ตกลงกัน ผิดกับกระเทียม หรือ
หอมหัวใหญ่ซึ่งมีความเสี่ยงสูง บางปีผลผลิตมาก
ราคาตกต่ำจนต้องปล่อยให้เน่าเสียก็มี

นโยบายมันฝรั่ง

๖ ไร่ ๖ นาฬิกา ร่มช. เนวิน ชิดชอบ กล่าวหา
ที่ประเทศไทยกำลังประสบอยู่เกี่ยวกับการส่งเสริม
ปลูกมันฝรั่งคือ ต้นทุนของหัวพันธุ์ค่อนข้างสูง
ก็ไร่ละกว่า 30 บาท และเกือบ 100 % ต้อง
นำเข้าจากต่างประเทศ ต้องสูญเสียเงินตราให้กับ
ต่างประเทศในการซื้อหัวพันธุ์มันฝรั่งปีละประมาณ
300 ล้านบาท ถ้าเกษตรกรมีความต้องการปลูกมัน
ฝรั่งเพิ่มมากขึ้น โดยที่ไม่สามารถผลิตหัวพันธุ์ได้เอง
ภายในประเทศ จะทำให้ต้นทุนการผลิตของเกษตรกร
ค่อนข้างสูง จึงต้องมอบหมายให้กรมวิชาการเกษตร
เร่งค้นคว้าวิจัย ผลิตหัวพันธุ์มันฝรั่งให้ได้เองภายใน
ประเทศ ในปี 2541 กรมวิชาการเกษตรจึงได้ขอ

แปลงมันฝรั่ง

งบประมาณจาก คชก. มาดำเนินการผลิตหัวพันธุ์
มันฝรั่งเพื่อทดแทนการนำเข้า ถ้าโครงการนี้ประสบ
ความสำเร็จจะสามารถลดต้นทุนการผลิตหัวพันธุ์
มันฝรั่งลงได้เกือบ 50 % ซึ่งจะส่งผลดี 2 ประการ
คือ ลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกร และสามารถ
ลดดุลการค้ำจากการที่ต้องนำเข้าหัวพันธุ์มันฝรั่ง
ลงได้ ขณะเดียวกันการขยายตัวของธุรกิจหรือ
อุตสาหกรรมแปรรูปมันฝรั่งก็จะตามมา การจ้าง
แรงงานจะมีมากขึ้น ผลิตภัณฑ์แปรรูปจาก
มันฝรั่งจะกลายเป็นสินค้าที่ทำรายได้ให้กับประเทศ
เนื่องจากสามารถส่งออกได้ประมาณว่าไม่ต่ำกว่า
หมื่นล้านบาท

นายอนันต์ ดาโลดม อธิบดีกรมวิชาการเกษตร
กล่าวถึงสภาพการผลิตมันฝรั่งของเกษตรกรในขณะนี้
ว่า พันธุ์มันฝรั่งที่กรมวิชาการเกษตรกำลังดำเนินการ
ทดสอบพันธุ์เพื่อหาพันธุ์ที่เหมาะสมกับสภาพ
ของประเทศไทย ขณะนี้พบว่าพันธุ์แอตแลนติก
เหมาะสำหรับการแปรรูป เป็นพันธุ์ที่ได้มาจาก
ฮอลแลนด์ อเมริกา และแคนาดา นำมาปลูกใน

ประเทศ เปอร์เซนต์แบ่งอาจอาจไม่แตกต่างกัน
มากนัก แต่ผลผลิตต่อไร่อาจจะน้อยกว่าเนื่องจาก
ลักษณะการผลิตจะเป็นเกษตรกรรายย่อย แต่ละ
รายปลูกในพื้นที่มากไป ไม่ไหว เนื่องจากมันฝรั่งเป็น
พืชที่ต้องดูแลเอาใจใส่มาก ปล่อยให้ไปไม่ได้ แต่ละ
รายจึงปลูกได้ไม่เกิน 10 ไร่ ประสิทธิภาพในการ
จัดการแปลงปลูกจะสู้กับอเมริกา หรือทางยุโรปไม่ได้

ปัญหาต่อมา ถ้าเป็นมันฝรั่งสำหรับการแปรรูป
จะต้องมีผลผลิตอย่างสม่ำเสมอในปริมาณที่เพียงพอ
โดยขณะนี้ความต้องการของโรงงานแปรรูปรวม
ประมาณ 1.2 แสนตัน แต่มีผลผลิตรวมในขณะนี้เพียง
7-8 หมื่นตันเท่านั้น ปัญหาของโรงงานคือทำอย่างไร
จึงจะได้ปริมาณวัตถุดิบที่เพียงพอ และได้อย่าง
สม่ำเสมอ ประกอบกับการนำเข้าหัวพันธุ์ หรือ
ผลผลิตมันฝรั่งจากต่างประเทศจะต้องเผชิญปัญหา
ต่างๆ อย่างมากมาย กรมวิชาการเกษตรจึงให้ความสำคัญ
กับเรื่องของหัวพันธุ์มันฝรั่ง โดยเน้นว่าจะ
ต้องผลิตทดแทนการนำเข้าให้ได้ในระดับหนึ่ง จึง
ได้มีการลงทุนด้านการวิจัย ปรับปรุงพันธุ์ และ
ขยายพันธุ์ไปสู่เกษตรกร เพื่อหวังจะให้พื้นฐาน
ของอุตสาหกรรมแปรรูปมันฝรั่งต่อไปในอนาคต

ขณะนี้กรมวิชาการเกษตรผลิตหัวพันธุ์
มันฝรั่งได้เพียง 120-150 ตัน ไม่สามารถดำเนินการ
การผลิตได้มากกว่านี้เพราะพื้นที่มีจำกัด ต้องให้
เอกชนรับไปดำเนินการต่อในเรื่องของการขยายพันธุ์
ซึ่งเอกชนที่จะนำหัวพันธุ์มันฝรั่งจากกรมวิชาการไป
ขยายพันธุ์จะต้องมีพื้นที่ในการทดลองเป็นจำนวนมาก
และต้องให้กรมวิชาการเกษตรติดตามผลการนำ
พันธุ์ไปปลูกขยายได้ด้วยว่ามีประสิทธิภาพหรือไม่
อย่างไร

มาถึงตรงนี้ เกษตรกรที่สนใจจะปลูกมันฝรั่ง
คงมีความสนใจอยากที่จะปลูกมันฝรั่งมากขึ้น เอกชน
ที่คิดจะลงทุนในอุตสาหกรรมแปรรูปมันฝรั่ง
ก็พอจะมีหวังขึ้นบ้างในการหาวัตถุดิบป้อนโรงงาน
นักวิชาการที่วิจัยเรื่องมันฝรั่งก็กำลังเฝ้าทำงาน
ถ้าผลงานนั้นมีผู้สนใจและทำประโยชน์ให้กับส่วนรวม
และสุดท้ายคือผู้บริโภคคงดีใจที่จะได้มีของขบเคี้ยว
ซึ่งแปรรูปจากมันฝรั่งในราคาที่ถูกลง และหวังต่อไป
ว่า ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมันฝรั่งจะมีให้เลือกหลากหลาย
มากขึ้น..... และนี่คือ มันฝรั่งไทยในยุค 2000

แสดงตัวอย่างพรรณไม้หอมในสวนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ

แสดงการวาดภาพทางพฤกษศาสตร์ พร้อมตัวอย่างภาพวาด

นิทรรศการ ซึ่งได้รับความร่วมมือจากกรมป่าไม้มาจัดแสดง คือ พฤกษศาสตร์ป่าไม้ โดยมีข้อมูลของสวนพฤกษศาสตร์ ในภาคต่าง ๆ เช่น สวนพฤกษศาสตร์แม่สา จังหวัดเชียงใหม่ สวนพฤกษศาสตร์พุดแก้ว ที่สระบุรี สวนพฤกษศาสตร์ทุ่งค่าย จังหวัดพัทลุง สวนพฤกษศาสตร์เขาหินซ้อน จังหวัดฉะเชิงเทรา สวนพฤกษศาสตร์ดงน้ำห่วน เป็นต้น นอกจากนี้ยังแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับหอพรรณไม้ ในสวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ จังหวัดเชียงใหม่

นิทรรศการที่เป็นสีล้นของห้อง เห็นจะได้แก่นิทรรศการเกี่ยวกับโครงการผลิตภัณฑ์ไม้ประดับแห่งแสดงความหลากหลายของพันธุ์กรรมพืชในกลุ่มเฟิร์น ปาล์ม และหญ้า ซึ่งได้นำใบเฟิร์น ปาล์ม และหญ้าแห้งย้อมสี มาจัดในแจกัน หรือภาชนะทรงสูง อย่างสวยงาม เช่น เฟิร์นหนึ่ง หญ้าม้าลาย หญ้าห้วย หรือ หญ้าน้ำค้าง ปาล์มสามเหลี่ยม ใบห้วย เฟิร์นหลวงเชียงดาว เต่าร้าง ดาวอังคาร

ไม้ประดับแห้งที่จัดแสดง

นายช่างศิลป์คนสำคัญที่วาดภาพพรรณไม้ของกองตรวจพันธุ์รุกชาติ กรมเกษตร และเป็นผู้ออกแบบตึกพิพิธภัณฑ์ของกรมวิชาการเกษตรในปัจจุบัน อีกตู้หนึ่งแสดง สมุดลงพระนาม พร้อมทั้งเครื่องมือทรงปลูกต้นไม้ ได้แก่ พลั่ว และบัวรดน้ำสีทอง ที่ใช้ในวันเปิดอาคารฯ ด้วย

ตู้แสดงนิทรรศการ

หมากเขียว เป็นต้น

นิทรรศการถาวรที่จัดแสดงในตู้ มีหลายเรื่องที่น่าสนใจคือ ผลไม้ - ผักพื้นบ้าน เช่น ทับทิม ยอ เพกา ประคำดีควาย มีหนังสือซึ่งพิมพ์ตั้งแต่ พ.ศ.2473 คือ "วิธีเก็บพันธุ์ไม้ โดยสังเขป" สำหรับแจกให้แก่คณะลูกเสือสยาม และผู้ที่ใฝ่ใจในทางวิชาพฤกษศาสตร์ โดย กองตรวจพันธุ์รุกชาติ กระทรวงพาณิชย์และคมนาคม มีการแสดงกล่องจุลทรรศน์รุ่นเก่า ภาพวาดพรรณไม้ของนายให้ วรรณโก

อีกด้านหนึ่งของห้องแสดงนิทรรศการ มีการจัดแสดงความหลากหลายทางชีวภาพ โครงการสำรวจกล้วยไม้ป่า และวิจัยเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในเขต อำเภอเมือง และ อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน

จัดแสดงพิพิธภัณฑ์พืชศาสตร์จารย์ กลิน ลูวตะพันธุ์ภาควิชาพฤกษศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แสดงภาพถ่ายของพืชสกุลพนมสวรรค์ ปิงขาว ปิงแดง นางแย้ม พุดราชา นอกจากนี้ยังแสดงข้อมูลเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์พืช มหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้วย

ก่อนออกจากห้องแสดงนิทรรศการ จะพบกับเครื่องมือการเกษตรแบบพื้นบ้านต่าง ๆ และรายชื่อต้นไม้ประจำจังหวัด ตัวอย่างเช่น ต้นพิทูล เป็นไม้ประจำจังหวัดลพบุรี ไทรย้อย เป็นไม้ประจำกรุงเทพมหานคร ศรีมหาโพธิ์ เป็นไม้ประจำจังหวัดปราจีนบุรี นนทรี เป็นไม้ประจำจังหวัดพิษณุโลก

เครื่องมือการเกษตรพื้นบ้าน ภายในห้องแสดงนิทรรศการ

ทองกวาว เป็นไม้ประจำจังหวัดเชียงใหม่ ส่วนพยอม ซึ่งปลูกอยู่หลายสิบต้นในกรมวิชาการเกษตรนี้เป็นต้นไม้ประจำจังหวัดพัทลุง

ท่านที่สนใจนิทรรศการต่างๆ เหล่านี้สามารถมาเยี่ยมชมได้ทุกวันในเวลาราชการ ถ้าจะมาเป็นหมู่คณะ กรุณาติดต่อนัดหมายมาก่อนที่หมายเลขโทรศัพท์ 5613445, 5796536 โดยมีเจ้าหน้าที่พาชมทุกวันอังคาร และ พุธสัปดาห์

การเปิดอาคารเฉลิมพระเกียรติ 6 รอบพระชนมพรรษา ของกองวัดภูมิพิชการเกษตร และพิพิธภัณฑ์พืชสิรินธรของกองพฤกษศาสตร์และวัชพืชได้ผ่านพ้นไปแล้ว ด้วยพระมหากรุณาธิคุณ และพระเมตตาที่ทรงมีต่อกรมวิชาการเกษตร รอยพระสรวล และพระกระแสรับสั่ง จะจารึกอยู่ในความทรงจำ ผู้ที่ได้เฝ้าทูลละอองพระบาทรับเสด็จ ในวันนั้น และจารึกอยู่ในจิตใจของชาวกกรมวิชาการเกษตรตลอดไป

เมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2543 สมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ พร้อมด้วย สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมผลการดำเนินงานตามพระราชดำริ ณ ศูนย์หม่อนไหมห้วยเตือ อ.ห้วยโป่ง อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน โดยมี นายอนันต์ คาโลคม อธิบดีกรมวิชาการเกษตร ร่วมเสด็จฯ

เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2543 นายเนวิน ชิดชอบ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และนายอนันต์ คาโลคม อธิบดีกรมวิชาการเกษตร นำคณะสำรวจเกษตรกร และสำรวจจาก บก.สืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจ ตรวจสอบโรงงานผลิตสารเคมีไม่ได้มาตรฐานของบริษัท "เกษตรภัณฑ์ไทย" จำกัด ที่ หมู่ 2 ต.หนองโคน อ.หนองโคน จ.สระบุรี

เมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2543 นายอนันต์ คาโลคม อธิบดีกรมวิชาการเกษตร เป็นประธานในพิธีมอบ-รับพืชไร่พันธุ์ใหม่พร้อม GAP ระหว่างกรมวิชาการเกษตร กับ กรมส่งเสริมการเกษตร และกรมส่งเสริมสหกรณ์ ณ สถาบันวิจัยพืชไร่ กรมวิชาการเกษตร

เมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2543 นายณรงค์ศักดิ์ เสนาณรงค์ รองอธิบดีกรมวิชาการเกษตร (ที่ 2 จากขวา) เป็นประธานเปิดการประชุมวิชาการประจำปีของกองเกษตรวิศวกรรม ณ โรงแรมทูลุสส์ แพรเวริน ถ.วิภาวดี-รังสิต

จากไร่:บอก

ท่านผู้อ่านที่รัก

จดหมายข่าว “ผลิใบฯ” ฉบับนี้ ได้นำเรื่องราวเกี่ยวกับ อาคารประวัติศาสตร์ของกรมวิชาการเกษตร 2 อาคาร มานำเสนอ คือ อาคารเฉลิมพระเกียรติ 6 รอบพระชนมพรรษา และ พิพิธภัณฑ์พืชสิรินธร ที่ว่าเป็นอาคารประวัติศาสตร์ เพราะเป็นอาคารที่เปิดในวันเดียวกัน คือ 21 กุมภาพันธ์ 2543 และ องค์ประธานในพิธี ทั้ง 2 อาคาร เป็นองค์เดียวกัน คือ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

เดือนหน้า เมษายนปลายเดือน ก็จะเริ่มงานมหกรรมเกษตร 2000 หรือ Agro Expo 2000 แล้ว ต้นไม้ที่เริ่มปลูกตั้งแต่เดือนที่แล้วกำลังจะเจริญเติบโต หวังว่าเมื่อเริ่มงานและตลอดเวลาจัดงาน ประชาชนจะได้ชมพืชผัก ไม้ดอกไม้ประดับ พืชไร่ พันธุ์ใหม่ๆ ที่กำลังติดดอกออกผล

งานนี้ กรมปศุสัตว์ ทุ่มสุดตัว โดยนำ โค กระบือ เข้ามาประกวดอย่างละกว่า 200 ตัว แถมด้วยการแข่งวัวลานอีก 200 ตัว พื้นที่ที่ขอใช้ประมาณ 12 ไร่ ยิ่งไปกว่านั้นยังมีการประกวดไก่พื้นบ้าน สุนัข แมว และสัตว์พื้นบ้านอื่นๆ อีก

กรมประมง จะนำปลาสวยงามมาให้ชมกันอย่างจุใจ กรมป่าไม้ จะสร้างเนอสเซอรี่สำหรับอนุบาลกล้าไม้ เพื่อนำกล้าไม้แจกประชาชนผู้สนใจ ส่วนจะเป็นไม้ชื่ออะไรบ้างนั้น ต้องอดใจให้ถึงวันงาน นอกจากนี้ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ จะสร้างบ้านตัวอย่างให้ชม ท่านที่สนใจติดต่อ ออป. ได้ภายในงาน

สำหรับกรมอื่นๆ ยังอุบไว้ไม่ยอมบอกว่าจะนำอะไรมาแสดง แต่เชื่อว่าทุกกรมจะต้องนำผลงานที่ดีเด่น หรือเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาแสดงแข่งกันอย่างแน่นอน

สำหรับแปลงสาธิตพืชในส่วนรับผิดชอบของกรมวิชาการเกษตรในพื้นที่ประมาณ 3 ไร่ นั้น มีบริษัทเอกชนสนใจขอนำพันธุ์พืชมาปลูกและดูแลรักษาเองหลายบริษัท จนแปลงปลูกที่จัดไว้เกือบหมด ส่วนของกรมวิชาการเกษตรจะนำพันธุ์พืชใหม่จากศูนย์วิจัยและสถานีทดลองมาปลูกให้ได้ชมกัน ขณะเดียวกันก็ได้ลงงานตระเวนรอบๆ บริเวณงานภายนอกไปแล้ว คาดว่าพอถึงวันงานท่านจะเพลิดเพลินสะพรั่ง แต่ถ้าผิดใจจากนี้ก็อย่าว่ากัน เพราะเดือนเมษายน อุณหภูมิจะขึ้นไปสูงเท่าไรไม่รู้

พบกับใหม่ฉบับหน้า
บรรณาธิการ

ผลิใบ

ก้าวใหม่การวิจัยและพัฒนาการเกษตร

- วัตถุประสงค์
- เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยของหน่วยงานในสังกัดกรมวิชาการเกษตร
  - เพื่อเป็นสื่อกลางสำหรับนักวิจัยกับผู้บริหาร นักวิจัยกับนักวิจัย และนักวิจัยกับผู้สนใจในการแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
  - เพื่อเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น อันจะเป็นตัวอย่างหรือเป็นพื้นฐานการวิจัยขั้นสูงต่อไป

ที่ปรึกษา : อนันต์ คาโลคม

บรรณาธิการ : พรรณนีย์ วิชชาชู

กองบรรณาธิการ : ทิพย์ เลขะกุล, อุดมพร สุพศุตร์, สุวินัย รันดาเว, อังคณา สุวรรณกฎ, วิสุทธิ์ ทพวงศ์ชาย, มาร์กาเรต อยูวัฒนา

สำนักงาน : กรมวิชาการเกษตร ถ.พหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ : 561-2825, 940-6864 โทรสาร : 579-4406

พิมพ์ที่ : บริษัท ศรีเมืองการพิมพ์ จำกัด โทร. 214-4660